

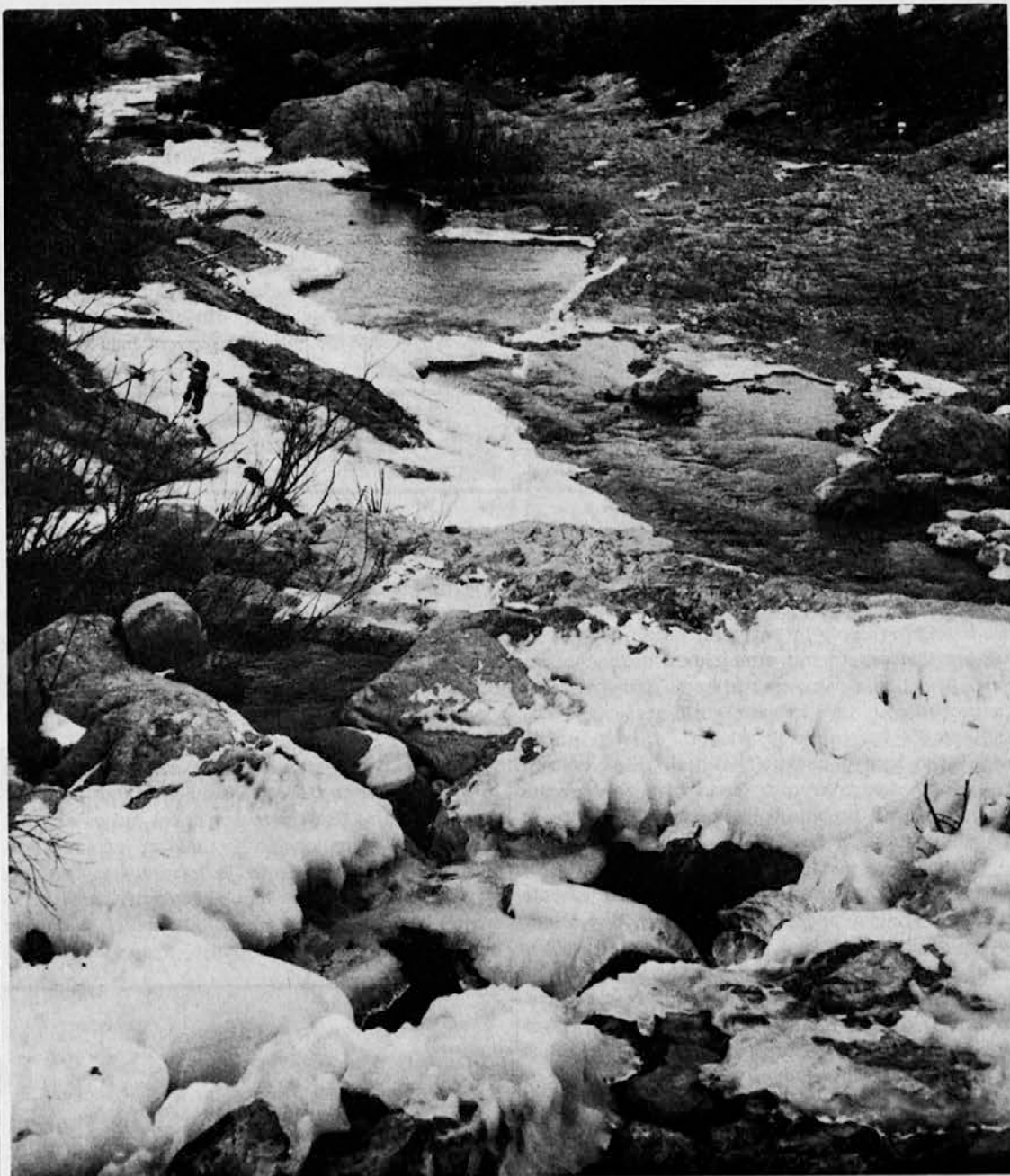
PRAZNIK LUČI

Že mesec dni pred Božičem okrasijo v večjih srednjeevropskih in nordijskih mestih glavne ceste z oboki iz barvnih žarnic, da se spremenijo v prave tunele luči. Na glavnih trgih postavljajo velikanska, bogata z lučmi okrašena božična drevesa, ki so navadno dar kake druge države ali mesta. Tako npr. daruje Londonu božično drevo za mestno središče mesto Oslo. Vsaka trgovina, vsak gostinski lokal se čuti dolžnega, da se za božični praznik kar najlepše okraši z lučmi. Cerkve so za ta veliki praznik krščanstva slovesno razsvetljene in že od nekdaj prikazujejo božične razglednice praznično razsvetljene vaške cerkvice, proti katerim gazi po visokem snegu z leščar-bami ali baklami v rokah ljudje na poti k polnočnici.

Nekateri varčni gospodarstveniki, še bolj pa ozkosrčneži godrnjajo nad to potratno luči, nad prevelikim trošenjem električnega toka za božično osvetljavo mest in lokalov. Zlasti še v zadnjih letih, v času energetske krize. Toda psihologi vedo, da je več vredno zadostiti človeški težnji po luči, po odvratanju grozljive teme, po preganjanju morečega neugodja, ki ga povzročajo mračni kratki zimski dnevi in dolge noči, kakor pa so vredni kilovati prihranjenega električnega toka. Kakšno bi bilo življenje v mrkih, nerazsvetljenih mestih sredi zime? Kako bi se počutili v njih ljudje, ki jim je že tako tesno pri srcu zaradi grenkob in stisk modernega življenja, zaradi neprestanega bombardiranja z vestmi, ki oznanjajo krize in grožnje vseh vrst, od gospodarske krize do nevarnosti tretje svetovne vojne?

Toda v tem hlepenju po svetlobi, v tem hrepenenju po božičnih lučeh ni samo neka psihološka potreba. V tem je tudi globoka krščanska simbolika, pa naj jo razni malenkostni ekonomisti in verski racionalizatorji še tako zavračajo in celo obsojajo, ker ne razumejo njenega globokega pomena in njene povezanosti s človeško psiho. Neglede na to, kako jezikoslovci razlagajo besedo Božič v raznih jezikih, je gotovo, da je v zvezi s pojmom luči, svetlobe, po kateri so hrepeneli posamezniki in celi narodi v davnem času, ko jih je zagrinjala mračnost sredozimskega časa. Vsa ljudstva v Evropi so z največjim veseljem obhajala že v davnih, predkrščanskih časih praznik porajajočih se daljših dnevov, praznik nove zmage svetlobe po zimskem obratu, po grozečem zmagoslavju noči in mraza nad na-

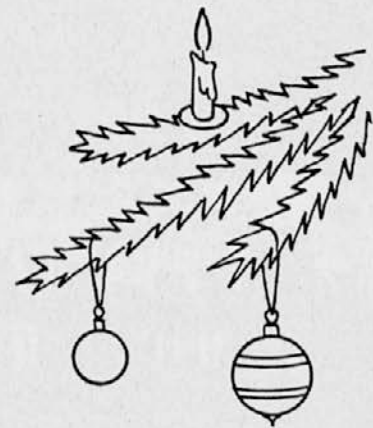
dalje na 2. strani ■

ZIMA V GLINŠČICI

(Foto Mario Magajna)

**Naročnikom,
bralcem
in vsem Slovencem
želi vesele
božične praznike
in srečno
novo leto 1980**

NOVI LIST

Mladike niso umrle - življenje išče svobodno pot (Novoletna misel)

Žaga in sekira sta na delu, drevesa umirajo, gozdovi padajo, a vendar jih vidimo, vendar jih vedno znova srečamo, zeleni novi rod življenja. V času vojn in nasilja so tudi sadike in mladike redke, groza je prevelika, kri terja previsok davek. Pravzaprav zveni čudno in neverjetno, a je vseeno resnica: tudi po drevesih jih bomo spoznali, tudi drevesa jih bodo izdala, tudi v drevesih bomo srečali svoj lastni obraz. Nekoč je veliki nemški besedni umetnik Bert Brecht vedel povedati, da v časih izrednega nasilja in morilskih vojn beseda o drevesu ni več na mestu, saj zabriše v svoji zeleni lepoti in svoji prirodni čistosti sled za krvavo resničnostjo dneva, za morilsko poniglavostjo iztirjene človeške množice. Danes je največji padec

nekoč vzpel nad žival in jo uročil s svojim človeškim ognjem. Ta mu je žal velikokrat zdrknil iz rok in odšel svojo nečloveško pot. Bolj kot preračunljivost in koristni namen je postajal sredstvo nadvlade nad soljudmi in celotnim svetom, živaljo in rastlino.

Drevesa umirajo, gozdovi padajo, in vendar tudi rastejo, vstajajo iz mladik in sadik, življenje noče umreti. Podoba je, da razpoke v človeški družbi niso tako daljnosežne, da bi uničile moč, pomen in čar gozdov. Svet se vedno bolj zaveda, da pretirano gospodarsko izkoriščanje in pretirano tehnološko nasilje ne bo prineslo sreče in miru. Skrivnost drevesa, ki kljubuje celotnemu človeškemu prizadevanju nakljub takorekoč izven časa svoje več

prav, da prihaja drevo nazaj v središče človeškega življenja. Prebivalci mest ne žele več, da bi se rakasti asfalt razširil v zadnje zelenice dreves. Drevo postaja politikum, po katerem merimo stopnjo osveščenosti družbe. Seveda danes ne bomo trdili, da je drevo sveto bitje. Vendar je bitje, ki trmoglavo išče pot k soncu. Bitje, ki žilavo živi svoje skromno skrivnostno življenje. Drevo je življenje, je pot k svetlobi. Tej želimo tudi sami slediti. Kljub razpokam v človeški stavbi in kljub našim številnim padcem. Tudi danes so zasadili nova drevesa. Zasaditi jih moramo več kot posekati. Gozdovi morajo živeti. Mladike ne smejo umreti. Življenje išče svobodno pot.

Lev Detela

—o—

Praznik luči

■ nadaljevanje s 1. strani

ravo in vsem življenjem v njej. Obhajala so jo s simbolnim proslavljanjem vedno-zelenih dreves, bršljana, drevesnega čoka, simbolov življenja in ognja. Krščanstvo je polno razumevanja prevzelo to tradicijo proslavljanja svetlobe, toda svetloba je postala samo simbol Največje svetlobe, simbol Tistega, ki je prinesel na zemljo duhovno svetlobo. Kot Luč je osvetlil usodo človeštva in mu pokazal pot iz teme v rešitev.

Ta simbolika luči v zvezi z Božičem tudi danes ni odvečna ali preživela. Kljub vsem ugovorom in poskusom emancipacije človeka od Boga smo usak dan znova pričeli, zlasti še v zadnjem času, da je samo krščanstvo s svojim naukom »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« in s svojimi desetimi božjimi zapovedmi trdno jamstvo, da človeštvo v svojem današnjem in nadaljnjem razvoju ne zaide s prave poti in se ne znajde v strahotnem breznu. Če bi mu zmanjkala Luč, luč krščanstva, bi bilo v najhujši nevarnosti, da se to zgodi. Zato velja Božič, praznik Luči, ki je prišla osvetliti človeštvu pot v prihodnost, po vsej pravici za praznik svetlobe, za praznik luči.

Prihodnja številka Novega Lista bo izšla v četrtek, 3. januarja 1980

svetovne družbe, ki je mnogim nedolžnim in trpečim prinesel neusmiljeno in bedno smrt, že mimo. A ni pozabljen. V evropsko in svetovno civilizacijo je nečloveška eksplozija druge svetovne vojne zanesla toliko razpok in razvalin, da se le-ta kljub več kot tridesetletnemu premirju ni dokončno opomogla. Še jih srečamo, razvaline in jame človeškega propada, še jih srečamo, gorje mater in žen, trpljenje očetov in otrok, ki jim je srečo uničilo nečloveško krvavo neurje. V sanjah se še mnogim prikazujejo temni krvniki časa, žrtve se še vedno v temni slutnji prebujajo in vprašujejo: »So to sanje ali je to resničnost?«

Predvsem je v daljni notranjosti človeškega bivanja še vedno vidna kruta sled človeške slepote, ki nas je gnala v padce vojn in nasilij. Kot zakleti so do nasilja. Nervozno jih žene po sledi vojn v vojne praske, v Korejo, Vietnam, Afriko, Iran, kot da bi bili uročeni, posnemajo v malem veliko ti-sočletno človeško zablodo in bistveni greh človeškega rodu. Kajn vedno znova ubija Abela. Mora biti tako? Morajo tudi gozdovi vedno znova goreti, jih morata napalm in atomska eksplozija izbrisati z zemeljskih tal?

Brecht morda še ni slutil, da zelene oči gozdov niso tako zelo oddaljene od svetlega bleska v očeh otroka. Ko silno gorijo gozdovi, ni na delu božja strela in ogenj nepomirljivega vulkana, temveč goreča trska tistega daljnega pračloveka, ki se je

stoletno življenje, postaja korektiv družbenega dejanja in nehanja. Otroci verujejo v rast dreves, očetje in matere so veseli, ko stoje pred mladiko, ki bo v desetletjih zrastle v silno drevo, babice in dedki sede v parkih pod krošnjami dreves, ki so nenadoma več kot zgolj senčnica in oaza miru. Indijanci, črnici in druga ljudstva, ki smo jih nekoč zmerjali za primitivna, so znala razviti nenavaden in globinski odnos do dreves in živalskega sveta. Rastlinska debla, stara več kot sto let, so bila za to drugačno vrsto človeštva simbol slavnostne skrivnosti življenja. Drevesa so šumela v njihov dan kot vzpodbudno zelenilo bivanja, bila so kot resnična živa bitja, stoletno drevo je vzbujalo v kratkosti človeškega bivanja posebno sopštovanje, drevesa so šumela svoje življenje in so bila nekaj, čemur si mogel reči vzpodbuda, upanje, krepost. Zato je

25 - letnica SKGZ

V Kulturnem domu v Trstu je bila v nedeljo, 16. t. m., slovesna proslava 25-letnice Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Za to priložnost so se zbrali v Kulturnem domu najvišji predstavniki političnega in kulturnega življenja iz Furlanije-Juljske krajine ter iz Slovenije ter številni pripadniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Od predstavnikov oblasti naj omenimo med drugimi vladnega komisarja dr. Marrosuja, predsednika deželnega sveta Collija, podpredsednika deželne vlade Colonija, predsednika tržaške pokrajine Ghersija in slovenske župane s Tržaškega in z Goriškega. Odposlanstvo SZDL Slovenije je vodil predsednik Mitja Ribičič, prisotni pa so bili tudi predstavniki slovenskih občin na Primorskem. Naj še omenimo, da so se proslave udeležila uradna odposlanstva Slovenske skupnosti, Komunistične partije, Krščanske demokracije in Socialistične stranke.

Slavnostni govornik je bil predsednik SKGZ Boris Race, ki je v svojem obširnem govoru najprej obrazložil razloge, za-

radi katerih je bila pred 25 leti ustanovljena Slovenska kulturno-gospodarska zveza in nato podal prerez njenega četrstoletnega delovanja in zlasti naglasil njeno vlogo in njene naloge med slovensko narodnostno skupnostjo v Italiji. SKGZ — je dejal predsednik Race — ni in noče biti politična stranka v klasičnem pomenu te besede, temveč hoče opravljati in opravljati nalogo povezovalca slovenskih sil v zamejstvu in spodbudnika tistih političnih strank in skupin, v katerih so zamejski Slovenci organizirani, da je pri njihovem delovanju stalno prisotna skrb za problematiko slovenske narodne manjšine v Italiji.

Še zlasti podrobno je predsednik Race obravnaval trenutno stanje naše manjšine in pri tem naglasil, kako slovenska narodnostna skupnost odločno zahteva, da ji pristojne oblasti čimprej zagotovijo globalno zaščito, ki jo med drugim predvideva o-simski sporazum.

V tej zvezi je zlasti odločno grajal ravnanje tistih sil in krogov, ki bi hoteli ohra-

(Dalje na 8. strani)

OTROŠKI ZBOR IZ MAČKOVELJ (Foto Magajna)

Razgovor s tajnikom SSk dr. Štoko

Bliža se konec leta 1979 in zato je prav, da skušamo narediti obračun letošnjega političnega delovanja. Kakšen je po Vašem mnenju obračun letošnjega delovanja Slovenske skupnosti?

Na to vprašanje ne bo lahko odgovoriti. Kaj ko bi začel zelo preprosto: Slovenska skupnost ni nikomur dolžna obračuna (saj ni javni financirana, kot so ostale stranke!), ona je samo slovenska narodnoob-

MOTIV IZ DOLINE

(Foto M. Magajna)

rambna stranka in kot takšni morajo slovenski volivci, slovenski člani naše družbe dajati obračun, in sicer kot edini slovenski stranki v zamejstvu in sploh v našem slovenskem prostoru, v smislu, da je edina slovenska stranka, ki se že desetletja udeležuje volitev v občinske, pokrajinske in deželne svete, udeležuje se tudi državnozbornih in evropskih volitev, skratka je prisotna povsod, kjer le more. Že v tem pogledu (in letos smo tudi imeli volitve) je obračun SSk pozitiven, saj je stalen subjekt v političnem in javnem življenju naše družbe.

Slovenska skupnost je od lanskega poletja od zunaj podpirala — skupno s komunisti, socialisti, socialdemokrati in republikanci — demokristjansko enobarvno deželno vlado. Pred dnevi smo brali, da se Slovenska skupnost zdaj zavzema za sestavo deželne vlade, v kateri naj bi bili predstavniki vseh strank tako imenovane ga ustavnega loka. Zakaj se SSk zavzema za takšno vlado?

SSk ni podpirala enobarvne demokratske vlade, ampak je bila sestavni del

vladne večine, kar je nekaj drugega. Imeli smo skupen program in skupne cilje! V šestih smo se podali na turo: DC, PCI-KPI, PSI, PSDI, PRI in Slovenska skupnost. Ne vem, koliko od teh bo prispelo na cilj. Zdi se nam, da bi morali vsi, ki smo v navezi, naprej po začrtani poti! Ne vem, kaj mislijo druge stranke, bojim se, da bodo sedle za šahovnico in pričakovale navodil, ki bodo po telexih in telefonih prihajala iz Rima.

SSk je vseskozi enega mnenja: v tem kaosu ni mogoče naprej, zato ali nas kot Slovence sprejmejo v vlado kot tako ali bomo kot Slovenci v opoziciji, konstruktivni, a vendar v odločni opoziciji, kar ne bo tako enostavno po uradno tako opevanih osimskih sporazumih.

Vrnimo se k Slovenski skupnosti. Kot slišimo, so v zadnjem času v teku na Tržaškem priprave na pokrajinski kongres in v tej zvezi prihaja tudi do ustanavljanja strankinih sekcij, se pravi, da je v teku tudi organizacijska krepitev SSk. Kaj ste pri tem delu opazili, kaj o političnem delu misli »baza«, se pravi volivci in volivke SSk?

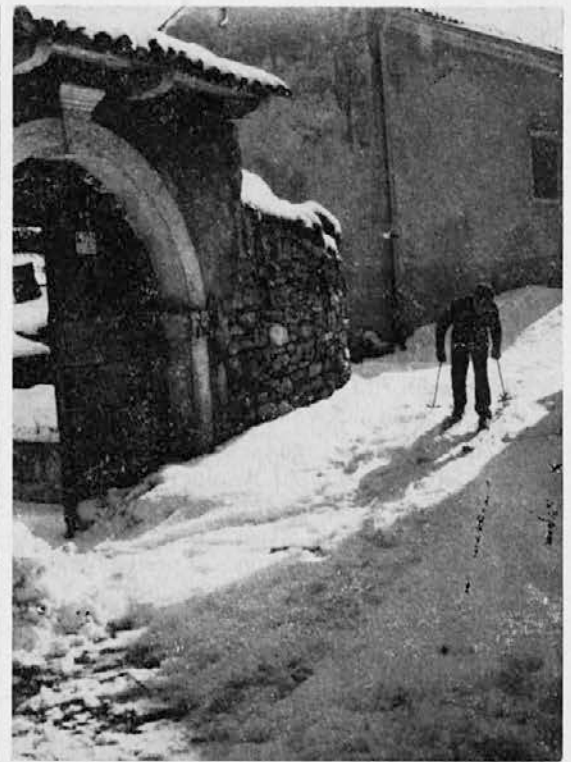
Na Tržaškem so priprave na pokrajinski kongres SSk lepo stekle, tudi organizacijsko! Baza in volivci imajo zaupanje v SSk: naveličani so italijanskih strank, pa naj bodo še tako napredne, saj vedo, da je resnični napredek le v delu za svoj narod, za svoj slovenski jezik, za svoje ljudi. Zato imam vtis, da gremo novim časom naproti, tistim časom, ko bo treba stisniti zobe in z vso močjo v sebi reči: »Slovenec sem, Slovenec sem, tako je mati djala ...«

Kakšne načrte imate za prihodnje leto?

Velike! Najprej deželni kongres SSk, to je tretji kongres take dimenzije. To ne bo le manfiestacija, ampak prenovitev naše stranke, in to v marsičem: program, reorganizacija, idealističen vzpon, ki mu ne bo smelo biti konca, kljub izredno težkim finančnim problemom, s katerimi se sooča Slovenska skupnost.

OTROŠKI ZBOR · Z OPČIN (Foto M. Magajna)

Kaj bi povedali ob božičnih in novoletnih praznikih Slovincem v Italiji?

Maja ali junija bodo zopet volitve, tokrat za tržaški pokrajinski svet, za goriški občinski svet in za vse občinske svete. To bo za nas vse težka preizkušnja. SSk bo morala ohraniti vse svoje volivce, če bo hotela še imeti svojega župana v Števerjanu, svojega svetovalca v goriškem občinskem setu, svojega pokrajinskega svetovalca v Trstu. Prav tako trd bo volivni boj v devinsko-nabrežinski občini in v drugih manjših občinah. Volivcem se bomo predstavili s stvarnim programom, predvsem pa s pozivom po zvestobi svojemu narodu, narodni zavednosti in svoji zemlji. SSk je in mora še nadalje ostati svetilnik vsem strankam in vsem volivcem, ko gre za narodnostna vprašanja in za zvestobo narodnim idealom.

Prihodnje leto nam mora nadalje biti naklonjeno, vsaj želimo si, v izbojevanju globalne zaščite, ki nam jo osimski sporazumi zelo jasno zagotavljajo. Z notnim in odločnim nastopom vseh slovenskih družbenih sil bomo morali uspeti v tem našem boju, ki ne sme biti niti za trenutek omahujoč. Gre za pravično in vsestransko narodno, ekonomsko in socialno zaščito vseh Slovencev v naši deželi, predvsem pa tistega dela našega narodnostnega telesa v videmski pokrajini, ki je že preveč časa tlaččen v svojih jezikovnih pravicah in diskriminiran s strani vladajočih v narodnih pravicah.

Moja želja za prihodnje leto gre predvsem v tem smislu: pravična in vsestranska globalna zaščita vseh Slovencev v deželi Furlaniji-Julijjski krajini.

V prepričanju, da bomo s skupnimi močmi to željo uresničili, želim vsem Slovincem v zamejstvu in v matični domovini mnogo dobrega, predvsem pa mnogo uspehov v narodnostnem oziru.

Kraška gorska skupnost o zakonskem osnutku za upravo kraških rezervatov

Prejšnji teden se je sestal zbor Kraške gorske skupnosti, da izreče svoje mnenje o deželnem zakonskem osnutku za izvajanje državnega zakona o zaščiti Krasa, tako imenovanega »zakona Belci«. Najprej moramo ugotoviti, da, kot vse kaže, ta problem ni posebno občuten pri večini svetovalcev, saj se je predsednik, komunist Budin moral poslužiti dvakratnega sklicanja zbora, tako da ni bila več potrebna prisotnost večine svetovalcev. Tudi to kaže na veliko krizo, ki jo preživlja ta naša Gorska skupnost, zlasti ker ji še do danes dežela ni odobrila statuta in sta torej njeno odločanje in samo delovanje nujno okrnjeni.

Odbor KGS, ki ga sestavljajo komunisti in socialisti, je predložil resolucijo, ki v glavnem pozitivno ocenjuje deželni zakonski osnutek, a ki zahteva, da kraške rezervate upravlja sam odbor KGS skupno s predstavnikom tržaške in goriške pokrajine. Nadalje je v dokumentu rečeno, da je treba na vseh ravneh zajamčiti enakopravnost slovenskemu jeziku z italijanskim, da je treba omejiti pristojnosti, oziroma avtonomijo direktorja ter končno, da člani tehnične komisije imenuje zbor KGS na predlog univerze, pristojnih deželnih odborništev ter kmečkih in drugih strokovnih organizacij.

Nabrežinski župan Škerk se je povoljno izrekel o osnutku ter opozoril, da si bodo morali odbor KGS in vse sile, ki ga podpirajo, odločno prizadevati, da bo dežela res osvojila popravke in predvsem duha resolucije.

Socialist Pečenik je polemiziral s tistimi silami, ki da nimajo konkretnih protipredlogov in raje kritizirajo delo odbora, kar je vsakogar lažje.

Radikalec Pecol Cominotto je rekel, da se z resolucijo v bistvu strinja, čeprav je proti temu, da se odpirajo novi kamnolomi na Krasu.

Terčon je v imenu SSK najprej obžaloval, da se o zakonskem osnutku ni moglo razpravljati v posameznih občinah, čeprav bi morale zlasti kraške občine, od Repentabra pa do Doberdoba, v prvi vrsti izreči svoje mnenje, saj

so neposredno prizadete. Izrazil je svoje pomisleke, da bi odbor KGS mogel sam upravljati kraške rezervate brez neposredne prisotnosti predstavnikov oškodovanih kmetov in lastnikov zemljišč. Predlagal je, da bi slednji imeli sorazmerno zastopstvo v vodilnem telesu rezervatov. Nadalje je ostro kritiziral deželne oblasti, ki skušajo na vse načine otežkočati življenje našega Kraševca z različnimi omejitvami kot so: zakon Belci, deželni urbanistični načrt, itd., ne poskrbijo pa za smotrni razvoj Krasa. Zato je predlagal, naj KGS zahteva, da dežela pripravi študijo in načrt za razvoj Krasa, da se po eni strani aktivno zaščitijo kraške lepote, po drugi pa, da se nudi možnost domačinom, da tu lahko razvijajo svoje tradicionalne dejavnosti. Dokler ne bo dežela pripravila

takega zakonskega osnutka, naj se KGS ne bi izjavila o zakonu Belci.

Žal večina ni smatrala za potrebno, da se mnenje in predlogi SSK sploh vzamejo v poštev, kaj šele, da bi se o njih razpravljalo ali jih morda osvojilo. Sledilo je torej brez odlašanja glasovanje o predlagani resoluciji, ki je bila pravzaprav sad kompromisa, ki je bil dosežen izven KGS same, kot je v svoji glasovalni izjavi naglasil predstavnik SSK.

Resolucija je bila sprejeta z glasovi KPI, PSI in delno PR, SSK pa se je vzdržala.

Na koncu še ugotovitev: Zakaj niso naše strokovne organizacije pripravile svojih predlogov in jih posredovale KGS, kjer bi edino lahko dobili pravno veljavo, če bi jih skupščina sprejela. Dvomimo namreč, da se bo lahko v deželnem svetu kaj bistvenega spremenilo pri tem zakonskem osnutku, saj so možnosti za neposreden vpliv na deželni svet minimalne.

Morda pa se motimo in je prizadeto prebivalstvo zadovoljno s tako zaščito Krasa?

n k

PRED OBČNIM ZBOROM Z S Š D I

Kakovost ali množičnost?

Pred dnevi se je zaključila proslava 20-letnice »Bora«, našega prvega povojnega športnega društva, ki je s svojo dejavnostjo povzročilo nastanek vseh športnih društev na Tržaškem. Ko smo kot pripadniki posameznih vasi ali posameznih prosvetnih društev sodelovali na športnem dnevu, nato na športnem tednu in končno na športnih igrah, ki jih je organiziralo to naše društvo, smo ugotovili, da lahko prav s športom pritegnemo največje število mladine, ki je bila do tedaj v veliki večini ali neorganizirana ali je sodelovala v italijanskih društvih. Kmalu so se začela ustanavljati športna društva in ni bilo zaselka ali vsaj občine, kjer ta novi športni duh ne bi »okužil« vseh domačinov. Poleg društev je rastle tudi število športnikov, ki so se preizkušali v različnih disciplinah, začeljal se je antagonizem, ki je včasih celo zašel na stranpota, pojavljajo pa se je novo vprašanje: kam z najboljšimi športniki? Je prav, da jih držimo v naši sredi in jim s tem onemogočimo več-

jih uspehov, ali je bolje, da jih prepustimo italijanskim društvom? To vprašanje je postajalo zlasti pereče, ko so naše ekipe nastopale na državnih prvenstvih (odbojka, namizni tenis) in so pri tem nastali celo državni reprezentanti ali celo državni prvaki. Zavedali smo se, da je odgovornost velika in da se je največkrat dogajalo, da je vse društvo bilo prikrajšano zaradi posameznika, ki se je odlikoval, na drugi strani pa se tudi ta ni počutil najboljše, saj se je zavedal, da bo v matičnem društvu le težko dosegel tiste uspehe, katere bi lahko, če bi tekmoval v širšem okolju.

Dolga leta so se vsi razni poskusi, kako to urediti, izjalovili. Šele pred nekaj leti je prišlo do skupne ekipe na košarkarskem področju, ki je združevala naše najboljše športnike na tem področju. Po enem samem letu se je »Jadran« znašel v krizi in treba je pripisati le vztrajnosti nekaterih posameznikov in njihovi trdni veri v pravilnost izbire, da smo bili pred dobrim mesecem priča tudi formalni ustanovitvi tega društva, ki naj bi naš šport predstavljalo pred širšo italijansko javnostjo.

Ta pojav zajema danes le košarko in niti tu ne vseh društev, ki se bavijo s tem športom, želeti pa bi bilo, da bi tudi na drugih področjih skušali doseči neko skupno pot. Prepričani smo, da se prav s kvalitetnimi ekipami, ki so nekje tudi prestižnega pomena, najbolj pripomore k množičnosti našega športa, saj se otroku oziroma mladincu, ki se začne športno udejstvovati, nudi možnost, da bo jutri tudi sam član enotne zamejske ekipe. Nesmiselno je namreč, da se, potem ko naša društva vlagajo trud in denar v vzgojo posameznika, ta že zgrajeni športnik preseli v tuje društvo. Res je, da je treba še marsikaj narediti pri naših društvih, saj je še vedno preveč

(Dalje na 8. strani)

—o—

ČESTITAMO

V ponedeljek, 17. t. m., sta se poročila prof. Ivan Peterlin in gđc. Ingrid Kalan. Novemu slovenskemu paru iskreno čestitamo in mu želimo veliko sreče in zadovoljstva v skupnem življenju. Čestitkam in voščilom številnih prijateljev in znancev se pridružuje tudi naš list.

V Nabrežini se nekaj jasni

Pred nekaj tedni smo v našem listu izrazili zaskrbljenost zaradi razpleta dogodkov v okviru nabrežinskega občinskega sveta, kjer je nastal nevaren spor med političnimi skupinami, ki sestavljajo dejansko, če že ne formalno, večino (KPI in PSI imata v svojih rokah občinski odbor, ki nima večine, a vodi upravo že od leta 1975 zaradi »kritične« podpore, ki mu jo od zunaj zagotavlja Slovenska skupnost).

Prav ta podpora pa je odboru zmanjkala, ko je v občinskem svetu predložil v potrditev dva važna sklepa, ki ju je bil sprejel po nujnostnem postopku — to je v imenu občinskega sveta — in sta se v bistvu tikala kočljive urbanistične problematike. Nastala je polemika, ki je s svojo zadržanostjo že presejala meje običajne in tudi nujne dialektike med posameznimi političnimi silami in, kar je bilo najhujše, nevarno ogrožala same temelje tiste minimalne enotnosti med slovenskim prebival-

stvom, ki je v sedanjih okoliščinah v tej narodnostno tako ogroženi občini nujna.

V našem listu — in to velja na splošno tudi za ostali slovenski tisk — nismo prilivali olja na ogenj, temveč skušali vplivati pomirjevalno, čeprav smo morali vzeti v obrambo Slovensko skupnost, na katero se je vsul s strani nabrežinskih predstavnikov KPI in PSI plaz neupravičenih očitkov. Predvsem smo opozorili, kako iz v občinskem svetu odobrenih dokumentov neovržno izhaja, da med SSK, KPI in PSI ni razlik, kar zadeva nadaljnji urbanistični razvoj v občini, zaradi česar je v tem pogledu polemika odvečna.

Kot smo slišali, je zdaj na tem, da se skliče nova seja občinskega sveta, iz česar bi izhajalo, da se je celotna zadeva premaknila z mrtve točke in da se bodo problemi tako uredili, kot ustreza zdravi pameti in splošnim koristim domačega prebivalstva.

Pesem mladih 1979

Velika dvorana Katoliškega doma je bila na praznik Brezmadežne do kraja zasedena ob že tradicionalnem pevskem prazniku naših mladinskih zborov. Nastopilo je osem zborov z Goriškega, in sicer mladinski zbori iz Sovodenj, Števerjana, Podgore, Plešivega, Rupe, Štandreža, Doberdoba in zbor »Kekec« iz Gorice. Namenoma smo našli vse nastopajoče, zato da bi se spomnili vseh, poleg tega pa tudi zato, da bi ugotovili, kateri so kraji na Goriškem, kjer se že od mladih let goji slovenska pesem. Resnici na ljubo je treba reči, da so pri nas še nekateri drugi mladinski zbori, ki niso nastopili na letošnji minicelijanki; če bi podali celoten pregled, bi ugotovili, da je mladinskih pevskih skupin še več, vsekakor pa te delujejo, kjer si domači učitelj ali pevovodja vzame nase odgovornost, da pripravi mlade k petju. Takih vzgojiteljev ni veliko, na žalost; dogaja se celo to, da en sam pevovodja ima tudi po več zborov, kar nedvomno predstavlja večjo skrb in trud in zato je delo teh še toliko bolj hvalevredno. Ni sicer nobena novost, če rečemo, da se s podobnimi težavami ubadajo tudi drugi zbori; verjetno bi ne bilo napak, ko bi pomislili na organizacijo strokovnih tečajev za vzgojo novih zborovodij. Važno pa je dejstvo, da je po naših vaseh in tudi v mestu samem veliko mladine oziroma otrok, ki imajo neizmerno veselje do petja; to nam vliva veselja in daje zagotovilo, da bo pri nas

nejše elemente pravičnega petja, poleg tega pa lahko vlijejo ogromno veselja in pevskega navdušenja naši mladini. Tudi na letošnji reviji se je izkazalo, da so take oblike prireditev zanimive in važne tudi zaradi prisotnosti staršev, sorodnikov, prijateljev in ljubiteljev mladine ter mladinskega petja.

—o—

SKUPINSKA RAZSTAVA POSVEČENA OTROKU

Preteklo nedeljo, 16. decembra, je bila v jutranjih urah otvoritev skupinske razstave sedmih goriških slikarjev (Carbone, Calabrese, Clemente, Faganel, Spanghero, Visintini, Kosič) ob mednarodnem letu otroka. Ta pobuda ima tudi humanitarni značaj, saj bodo umetniki poklonili polovico izkupička potrebnim otrokom v Gorici. Razstava je odprta vsak dan v goriškem Avditoriju med 18. in 20. uro ob delavnikih, med 10. in 12. ter 18. in 20. pa ob praznikih (razen 25. in 26. decembra); organizirana je ob sodelovanju goriške občinske uprave in bo odprta do konca tega meseca.

Srečanje slovenskih županov s predstavniki novogoriške občine

V petek, 14. decembra, so se v Rupi srečali župani treh slovenskih občin na Goriškem s predsednikom občinske skupščine iz Nove Gorice; prisotni so bili še Edmund Košuta, predsednik konzulte za slovenska vprašanja v občini Gorica, generalni konzul SFRJ v Trstu Štefan Cigoj, predsednik SZDL Lojze Lah ter zastopniki slovenskih prosvetnih zvez Damjan Paulin (ZSKP), Marko Waltritsch in Milko Rener (SPZ). Ta sestanek sodi v okvir vsakoletnih srečanj ob novem letu, ko si predstavniki občin in organizacij izmenjajo voščila, obenem pa pregledajo oziroma ocenijo oblike medsebojnega sodelovanja; to se izraža predvsem v stikih med obmejnimi prebivalstvom, posebno še s prirejanjem kulturnih in športnih manifestacij, na katerih sodelujejo številne skupine na razne načine. V zadnjem času je prišlo tudi do pobratenj med nekaterimi slovenskimi občinami v zamejstvu z onimi na ob-

močju Slovenije. Pozdravne govore z voščili so izrekli števerjanski župan Klanjšček, župan iz Sovodenj Češčut, iz Doberdoba Jarc, predsednik slovenske konzulte Košuta in seveda predsednik novogoriške skupščine Šušmelj; vsi so poudarili pomen teh stikov in izrazili željo, da bi se sodelovanje med občinami in prebivalstvom v prihodnosti še okrepi.

—o—

PROŠNJE ZA POMOČ IZ SOLIDARNOSTNEGA SKLADA

Urad za skrbstvo na goriškem županstvu daje navodila onim, ki nameravajo vložiti prošnjo za pomoč iz solidarnostnega sklada; gre za določila, ki jih vsebuje deželni zakon št. 60 z dne 27. novembra, ki določa kriterije za porazdelitev sredstev manj premožnim državljanom, ki se nahajajo v težavah zaradi izvajanja zakona o pravični najemini (equo canone). Ti kriteriji upoštevajo predvsem skupni dohodek prosilca in njegovih družinskih članov, lego, velikost in vrsto stanovanja in dejstvo, če prosilec dejansko ima pogodbo o najemini in če je prejel zahtevo po povišku najemnine; zakon velja predvsem za tiste občane, ki imajo zelo nizke osebne dohodke.

SLOVENSKE KNJIGE V OBČINSKI KNJIŽNICI V ZDRAVŠČINI

V Zdravščini so v nedeljo, 9. decembra, odprli podružnico občinske knjižnice v Zagraju. Znano je, da v tem predelu živi tudi precej Slovencev in zato je zanimanje za odprtje te knjižnice bilo veliko. Predstavnik SPZ Marko Waltritsch je dejal, da bo knjižnica »Damiir Fajgel nudila tej knjižnici nekaj slovenskih knjig, Založništvo tržaškega tiska pa je že poskrbelo v tem smislu. Zagrajski knjižnici sta pomoč nudili tudi sovodenjska posojilnica in doberdobska občinska knjižnica.

V nedeljo, 30. decembra, bo ob 15. uri v goriški stolnici tradicionalna
BOŽIČNICA
prireja
Zveza cerkvenih pevskih zborov

pevska tradicija ostala še živa, saj po navadi se zgodi, da otrok, ki že od prvih let vzljubi petje, to veselje ohrani tudi kasneje. Ko doraste, pa ima mnogo možnosti, da se vključi v cerkveni ali drug zbor; tu ne gre samo za vključevanje, ampak tudi za pravilno vzgojo k dobremu in resnemu petju. Pri tem pa imajo veliko vlogo prav naši zborovodje, ki s primerno pripravo dajo mlademu pevcu najosnov-

koviča poznali in z njim doživljali težke, a tudi lepe trenutke. Vsekakor gre za zelo zanimivo in pomembno pobudo, ki jo bodo Sovodenjci prav gotovo dostojno izvedli. Poimenovanje šole naj bi bilo v šolskem letu 1980-81.

—o—

KMEČKA BANKA ZA SLOVENSKE VRTCE

Upravni svet Kmečke banke v Gorici je sklenil nameniti 918.000 lir za potrebe slovenskih vrtcev v Gorici. Ista banka je že ob začetku šolskega leta obdarila vse otroke z risankami in podobnim priborom. Gre za hvalevredno pobudo, ki jo je slovenski bančni zavod izvedel že večkrat v preteklosti, česar se hvaležno spominjajo vsi, ki so bili kakorkoli obdarovani.

Priprave na poimenovanje šole v Sovodnjah

Te dni je bil v Sovodnjah sestanek staršev, ki so pred skoraj enim letom sprejeli sklep, da poimenujejo domačo osnovno šolo po zaslužnem duhovniku, pesniku in kulturnem delavcu Petru Butkoviču-Domnu. Čez leto dni bi moral biti zaključen postopek za poimenovanje šole, medtem pa se bodo starši in vsa sovodenjska skupnost pripravili na primerno slovesnost ob tem važnem dogodku. Tako so se domenili, da bodo zbrali gradivo za izdajo priložnostne brošure, ki bo vsebovala poleg orisa Petra Butkoviča in njegovih dokumentov ter spisov, tudi zgodovinski in gospodarski razvoj sovodenjske občine. Sestavljavci bodo imeli seveda ogromno dela z zbiranjem podatkov o svojem domačinu in o zgodovini svoje vasi, zato si nadejajo, da bodo vsi nudili pomoč, še posebno tisti, ki so Petra But-

Vili Hajdnik Sveti večer profesorja Markuna

Starejša postrežnica z onstran meje, ki mu je prišla po trikrat na teden malo bolj temeljito pospraviti in počistiti stanovanje in mu je včasih iz prijaznosti mimogrede skuhala tudi kosilo, je obzirno, kot je imela navado, potrkala na vrata, ki so bila odprta za nekaj centimetrov široko špranjo.

»Napreji!« je rekel profesor Merkun in dvignil oči iznad knjige, ki jo je bral, pogreznjen v naslanjač.

Postrežnica je vstopila.

»Tako, za danes sem končala, gospod profesor. Ker je danes sveti večer, se ne bova več videla pred prazniki, zato vam voščim vesele božične praznike. Prišla bom šele na Janževo.«

»Prav, gospa Justa, tudi jaz voščim vam in vašemu možu srečen Božič. Ali ga boste preživela doma ali pri kateri od poročenih hčerá?«

»Kar doma. Saj veste, za praznike je najlepše doma. In razen tega se pri nas za praznike dela, tako da se jih mnogo ne občuti. Midva z možem, ki je že upokojen, kot sem vam pravila, pa jih še vedno obhajava in tako sva najrajši doma.«

»No, pa na svidenje, gospa Justa! In hvala za danes!«

Slišal je še, kako je zaklenila vrata stanovanja od zunaj in kako se je s sunkom ustavilo dvigalo, ki ga je priklicala, in spet odpeljalo, nato pa je zavladala tišina. Vrata sobe so ostala za nekaj centimetrov odprta, kot prej. Že dolgo je vedela, da profesor tako želi. Ni mu prijalo sedeti v zaprti sobi. Bilo mu je všeč poslušati njene obzirne, pa vendarle nekoliko kmečko težke korake po stanovanju in šume, ki so jih povzročala razna njena opravila. Po njih je vedno vedel, kaj dela, toči vodo, pometa, pere, lika, briše prah — pri tem je čim bolj potihem predstavljala predmete, čeprav ji je bil že večkrat rekel, da ga ropot pospravljanja ne moti — ali kuha. Ti šumi in polglasni ropoti so vzbujali vtis življenja, gibanja in predvsem občutek, da ni sam, da je nekje v bližini še nekdo drug, človek, katerega lahko pokliče, kadar želi, in spregovori z njim. To je bil tolažljiv občutek. Zato je želel, da ostanejo vrata dnevne sobe, v kateri se je navadno mudil in v kateri je imel svoji dve knjižni omari, vedno samo priprta.

Toda zdaj kljub temu ni bilo slišati več nobene šuma življenja v vsem stanovanju. Samo tiktakanje budilke na nočni omarici v spalnici, budilke, ki ga je toliko let zvesto budila vsako jutro, da ni zamudil šole, je postalo v tej tišini glasnejše, kakor da se zaveda, da je ostala zmagovalka nad vsemi drugimi šumi, in kakor da uživa nad tem. Ali pa jih morda želi priklicati nazaj, ker ji je sam dolgčas? Kakor meni, je pomislil profesor in spet dvignil knjigo o azteški umetnosti. Nenadno pa se mu je zazdela strašno pusta. Kaj ga brigajo tisti krvoločni azteški maliki s svojimi smešnimi imeni? Kako so mogli azteški duhovniki žrtvovati tem kamenitim spakam na desetisoče mladih življenj in si tlačiti v usta še utripajoča srca? Zazdelo se mu je, da dobro razume gnus in grozo španskih osvajavcev in da bi bil sam na njihovem mestu najbrž prav tako z ognjem in mečem pokončal tisto okrutno in tiransko vladajočo kasto.

Z jezno kretnjo je zagnal odurno knjigo, ki je bila napisana z abstraktnim učenjaškim občudovanjem do tiste na okrutnosti in nečlovečnosti temelječe družbe, v kot, se naslonil nazaj in zaprl oči, kakor da se hoče odpočiti od nje. Hotel je izbrisati izpred svojih duševnih oči grozne, v kamen vklesane prizore množičnega klanja, ki so ve-

ljali piscu za značilne primere azteške umetnosti. Trudil se je, da bi usmeril svoje misli na kaj drugega.

Danes je predbožični dan, sveti večer, je pomislil. Bil je še dan, bilo je komaj pol dveh, toda za Justo in za vse druge, ki so čutili tako kot ona, je bil že sveti večer. Postavila in okrasila mu je bila tudi plastično božično drvesce kakor vsako leto in razpela po njem žico z lučkami. Treba je bilo samo pritisniti na gumb, pa so se začele prižigati in ugašati.

Vstal je in stopil do mize ter pritisnil na gumb. Takoj so začele utripati kakor živa stvar in napolnile sobo kljub dnevni svetlobi s svojim živobarvnim sijem, da je postala prijaznejša.

Vsedel se je nazaj v naslanjač in opazoval prižigajoče se in ugašajoče lučke. Zdele so se mu kakor prijazne žive stvarce, ki mu žele delati družbo — kakor da se zavedajo, da je sam in da ga postaja strah pred osamljenostjo, ki bo trajala skoro tri dni, preden bo spet prišla Justa.

Počasi so mu zlezle oči skupaj in je zadremal. Ko se je vzdramil, je imel občutek, da je dolgo spal. Začutil se je spočitega in vedrejšega. Lučke so še vedno utripale in zazdelo se mu je, da je moral sanjati nekaj v zvezi z njimi, vendar se ni mogel spomniti, kaj. Zunaj je bilo še vedno svetlo. Pogledal je skozi okno. Na cesti je bilo spet živahno, slišati je bilo ropot rolójev odpirajočih se trgovin, nekatere izložbe so bile že razsvetljene, a kot zastrte od rahle zimske megle in prvega mraha, ki se je spuščal med visoke hiše.

Ni bilo preveč mrzlo in zamikalo ga je, da bi se malo sprehodil. Sicer je bil že dopoldne na sprehodu, kakor vedno, odkar je bil upokojen in je imel čas za sprehode, toda ne bo škode, če se še enkrat malo sprehodi, bo ponoči bolje spal. Obšel si je plašč, si zavil pleča in vrat še v topel šal, proti vlagi, in odšel ven.

Nikamor se mu ni mudilo, nikakršnega opravila ni imel, zato je počasi hodil po cestah in opazoval ljudi in izložbe. Zdaj je imel obilo časa za opazovanje. Nekdaj se mu je vedno mudilo, vedno je moral kam, vedno je moral paziti, da ni zamudil. Ni se mu tožilo po tisti hlastnosti, bil je zadovoljen, da se je je rešil, a vendarle se je čutil takrat nekam potrebnejši ljudem, bolj v stiku

Stara »kalona« v Lonjerju z letnico 1696

(Foto M. Magajna)

z njimi, veliko večkrat je zazvonil telefon v njegovem stanovanju. Zdaj je ostal nem po cele dni. Pod njim je stanovala stara gospa, še precej starejša od njega, in pri njej je neprestano zvonil telefon, zvečer pa je bilo slišati iz njenega stanovanja šum živahnega pogovora. Imela je mnogo prijateljev in kazno je bilo, da so jo rade obiskovale. K njemu pa je le malokdaj kdo prišel, po pravici rečeno skoraj nikoli, razen mestnih uslužbencev, ki so prinašali račune za plin, vodo in električni tok ali kak drug račun. Sicer pa si tudi ni želel obiskov. Zato ni nikogar vabil. Tako je imel svoj mir.

Že se je ustavil pred časopisnim kioskom, da bi si kupil dnevnik z velikim naslovom na prvi strani, ki mu je vzbudil pozornost, in kako ilustrirano revijo, toda prišlo mu je na misel, da ima v knjižnici še mnogo knjig, ki jih še ni prebral.

Nasilje, diktature, ropi, umori, ugrabitve, atentati, jemanje talcev, spopadi na vseh koncih in krajih treh celin — branje o tem mu je razburjalo živce, da potem ni mogel zaspati in je moral jemati pomirjevalne tablete. Zato takih stvari rajši ni bral ali čim manj. Če bi človek vse bral in nato tuhtal o teh zadevah, bi moral prej ali slej znoreti. Potrebna je umska higiena, si je govoril profesor Merkun, zato čim manj brati o takih dogodkih. Boljše vzeti v roke dobro knjigo kakor dnevnik. Pomagati tako ni mogoče. Toda vest je protestirala proti takemu samoprepičevanju. Če bi vsi delali tako, mu je govorila, bi imeli hudo delci lahek posel. Vsakdo bi zapahnil in zaklenil vrata svojega doma in se ne bi brigal za tisto, kar se dogaja pri sosedu. Toda če ne morem nič pomagati. Ničesar ne morem storiti, si je govoril. Ali res ne moreš ničesar storiti? mu je odgovarjala vest. Kaj bi bilo, če bi vsi govorili tako kakor ti? Kako bi bilo na svetu?

Zdaj sem star, si je rekel. Kdo se briga za moje mnenje? Koliko lahko nagnem tehtnico na eno ali na drugo stran? V čem bi lahko pomagal tistim, ki se upirajo nasilju, ko pa sem tako sam. Sam, sam, sam, si je podzavestno ponavljal, ko je gledal mimoidoče. Skoraj nihče ni bil sam. Mimo so hodili fantje in dekleta, mnogi so se držali za roke, matere so držale v eni roki nakupovalno torbo in v drugi so stiskale ročico otroka, ki je capljajal zraven njih, stari pari so počasi in pričkaje se hodili mimo, toda skoro nihče ni bil sam. Le jaz sem sam, si je govoril. Zakaj vendar? Kako to? Zakaj je tako naneslo?

Naglo se je temnilo in izložbe trgovin so metale v temo in meglo, iz katere je začelo rahlo pršiti, pravokotnike luči, v katerih so se prikazovale postave mimoidočih in spet izginjale v poltemi. Cestne luči so skoraj tonile v megli.

»Moram se vrniti, da se ne nalezem kakega prehlada,« si je govoril, vendar ga ni nič mikalo, da bi se vrnil domov, v svoje vse pretiho stanovanje, ki ga je napolnjevalo samo tiktakanje budilke, v katero je prodril od časa do časa nerazločni šum pogovora iz spodnjega stanovanja, kadar so postale starke posebno dobre volje. Najbrž so igrale na karte.

Pršenje je postajalo vse gostejše, čeprav to ni bil pravi dež, in obrnil se je proti domu. Tudi v trgovinah je bilo zdaj že malo ljudi. Vsak je pohitel ob tej uri kupiti samo tisto, kar je bil pri prejšnjih nakupih pozabil, nato pa se je spet hitro vrnil domov. Samo neki očitno blazen človek je počasi kolovratil po pločniku pred njim in nagovarjal mimoidoče. Profesor se ga je na široko ognil. Nagonsko se je bal bližine takih ljudi.

Doma je vklopil televizijo, toda spored je bil dolgočasen ali pa se mu je vsaj zdel tak. Vendar jo je pustil vklopljeno. Glasovi iz televizijskega sprejemnika so vsaj napolnjevali stanovanje in vzbujali iluzijo žive človeške navzočnosti. Odšel je v kuhinjo in si pripravil mrzlo večerjo, nato pa si skuhal še kavo. Brbotanje vrele kave v kavniku in njen prijetni vonj sta prav tako vzbujala občutje nekake domačnosti in človeške toplote, kakor da spada k njima tudi prijazna ali vsaj uslužna roka, ki mu jo bo nalila v skodelico in jo postavila pred njega. Počasi je srkal kavo, da bi podaljšal ta varljivi, a prijetni občutek v sebi.

Nekoč — tega je bilo že dolgo — je imel dekletko, ki mu je vedno skuhalo kavo, kadar je prišla k njemu. Bila je močna in lepa, njena mikavna telesnost je bila polna podzavestne draži in omamnih obljub, tako da se je skoraj bal. Kadar jo je objel in je začutil pod svojimi rokami trde in čudovite oblike njenega telesa, so se vzbudila v njem čustva, katerih ga je bilo na tistem sram. To je bil nagon, čist nagon. Nobena njegova knjiga ni opisovala ženske s tako silovito privlačno telesnostjo. Sramoval se je pokazati, kakšno strast vzbujala v njem. In razen tega je bila samo natakaričica. Seznanila sta se v restavraciji, kamor je hodil tedaj včasih jest. Ni si mogel predstavljati, da bi bil poročen z natakaričico ali z bivšo natakaričico. Sama mu je priznala, da ne prebere včasih niti ene knjige na leto. Nima časa in je tudi ne zanima. Zanimalo pa jo je polno drugih stvari, ki njega niso zanimale. Rada je plesala, on pa ni znal plesati, in rada je imela ljudi, kmalu so jo vsi v hiši poznali in še otroci so jo veselo klicali, ko so jo zagledali: »Ana! Ana!« To mu je bilo neprijetno, ni hotel, da bi cela hiša vedela za njegovo razmerje in govorila o njem. Kaj neki si mislijo, da si ni znal najti kaj boljšega kot natakaričico?

Zato je napravil nekega dne konec. Rekel ji je, da naj ne pride več in da se ne bosta več dobivala. Začudena ga je gledala, toda ko je domela, da misli resno, je brez besede odšla in res ni prišla nikoli več, on pa ni več šel v tisto restavracijo, več let ne. Potem je začel spet zahajati tja, celo vprašal je po njej, toda gospodarji so se menjali in nihče ni nič več vedel o njej. Le nek stalni, vedno napol pijani gost mu je nekoč, ko mu je plačal četrt vina, povedal, da se mu zdi, da se je poročila in šla proč. Zdaj živi menda v Benetkah. Potem jo je skušal za vedno izbrisati iz svojega spomina, čeprav se mu je včasih še nenadno vsilil spomin na toploto njenega telesa, ki jo je čutil skozi obleko, na vonj njenih las, na lepo oblikovani, čeprav močni nogi. Tudi sanjalo se mu je včasih o njej. Toda vedno je spet naglo pregnal njeno podobo iz svojega spomina.

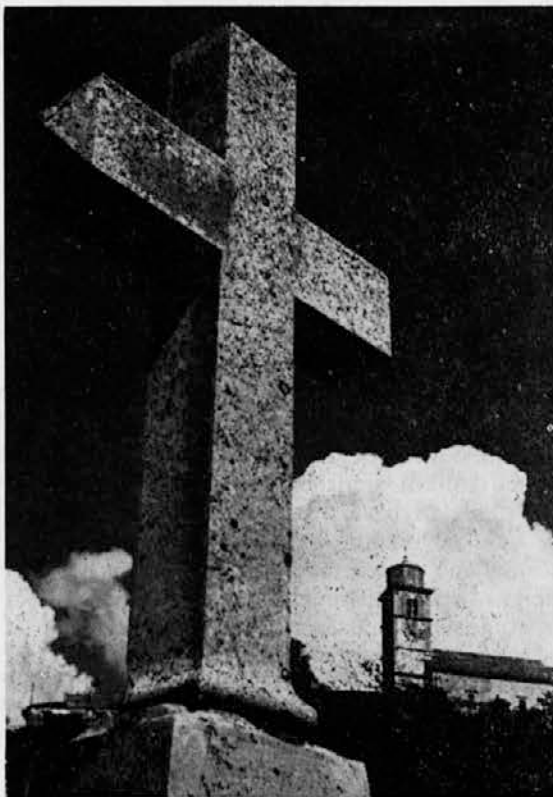
Čudno, toda pri nobenem drugem dekletu ni nikoli več začutil take želje, da bi jo vzel v roke in da bi jo imel pri sebi vedno, noč in dan. Čakal je na srečanje z drugo žensko, ki bi ga prav tako prevzela, a ni srečal nobene nikoli več.

Zaprli je oči in si skušal predstavljati, kako bi bilo, če bi se ne bila razšla. Ali bi bila danes pri njem? Bi bili ob njima otroci? Zdaj bi bili gotovo že odrasli in kakšen bi bil morda že poročen. Mogoče bi bili nocoj vsi skupaj in poročeni bi pripeljali s seboj tudi svoje majhne otroke. Položili bi jih spet v spalnico ali v dnevno sobo, potem ko bi se naigrali z darovanimi igračami okrog božičnega drevesa, oni pa bi se pogovarjali v kuhinji za mizo, kjer zdaj sedi sam...

Iz dnevne sobe je zadonel signal radijskega dnevnika in ga vzdramil. Zamahnil je z roko in z obleglimi predstavami in se dvignil, da bi slišal novice. Potem pa bo najbrž šel kar spat, čeprav ga je mikalo, da bi šel končno spet enkrat k polnočnici. A preveč pusto bi bilo čakanje nanjo v tako tihem in mirnem stanovanju, kjer je bila živa stvar samo budilka.

»Noč je svetla kakor dan«

Božič v slovenski besedni umetnosti

Mnogi slovenski pisatelji so na privlačen in napačen način znali v bralcih obuditi božično počutje, z enkratnimi izraznimi sredstvi so obkrožili skrivnost Gospodovega rojstva, ki nudi tudi toliko pristranskih in toplih človeških motivov. Naš slovenski božič je predvsem lep, če je »bel«, »zasnežen«. Takega je na primer opisal Ivan Cankar v črtici »V samoti«, ki jo je leta 1908 napisal za Slovenske večernice Mohorjeve družbe: »Snežilo je neprestano v debelih kosmih; za sežanj visoko je že ležal sneg. Svet je bil zavit v gosto sivkasto megló; in gluha tišina vsenaokrog.« Seveda Ivan Cankar ni predstavil običajnega svetega večera, temveč takega, ki je daleč od vsakega idiličnega stereotipa. V Cankarjevo umetniško soočenje z Jezusovim rojstvom ne vdira le lepota upanja, temveč tudi običajna stiska človeškega rodu, Cankarjev božič je takó nekonvencionalen in odprt, da je v njem tudi prostor za žalost in za človeško smrt. Tudi kleni Franc Saleški Finžgar ni hotel v svojih leposlovnih spisih podati ustaljene in že kar šolske slike božičnega večera. Čeprav je njegov božič, kot ga lahko spoznamo iz poglobljene krajše proze »Selškega župnika svetli večer«, v primeri s Cankarjevo temno sliko vedno prisotnega človeškega trpljenja bolj privzdignjen in slavnosten, je v njem dovolj prostora za trpke zarise samotne človeške notranjosti in za sliko temnih strani človeške družbe. Prav povezava obeh protislovij, tople in nežne božične prisrčnosti in hladne in temne človeške brutalnosti, ustvari tako pri Cankarju kot tudi pri Finžgarju posebno podobo »realističnega božiča« iz svetlobe velikega duhovnega sporočila in iz temé prepadov človeške duše. Finžgarjevo slavnostno božično počutje zna postati narodno vizionarno, polno zaupanja v zdravo bodočnost slovenskega ljudstva, a tudi človeštva. Istočasno mu čustvo tu in tam v kar himničnem zanosu prekipi v nenavadne slike božičnega praznovanja: »Akordi so vzkipeali, kakor da bi ves vesoljni svet zapel izpod neba utrgano angelško glorio. Ko so pa valovi glasov segli do zvezd, so se vrnili na zemljo, padali rahlo nanjo in jo zagrnili kakor nedolžne snežinke. Tedaj je zadonela otroško boječa struna na goslih, akordi, ki so jo

spremljali, so se tajali pod njo v blaženstvu in veselju. In naenkrat se je zganila zavesa — sredi sobe je vzraslo drevo, ki je — kakor da bi segalo do neba in si nabralo na snežne vejice iz same Rimske ceste najlepših lučk — zagorelo v veliki krasoti. Krog drevesa zorna lica, oči orošene z radostjo, široko odprte v svetonočnem začudenju. Počasi, strahoma so se odprle kipeče ustnice, tihi glasovi so boječe zapuščali drobne grudi, naslonili so se na valujoče akorde klavirja — svečke na drevesu so ostrmele v pobožni slovesnosti — po sobi je plula svečano skrivnostna pesem: »Sveta noč — blažena noč...«

Več lepih božičnih tekstov nam je podaril Ksaver Meško, ki je z nekakšno naivno prisrčnostjo opisoval božične dogodke in navade. France Bevk se je poglobil v skrivnostni čar božičnih zvonov, katerim tudi danes tako radi prisluhnemo. Zaslíšal jih je v času krvavih bojov prve svetovne vojne. Pretrsljivo so odmevali po pisateljevi občutljivi notranjosti: »Potem se je dvignil od nekod glas zvozna, kakor iz strašne morske globočine. Bil je zamolkel in pritajen, nato močnejši, kot da je vstal od sv. Ignacija v Gorici, se razživel v silno melodijo vseh zvonov, ki so padli v osnovni glas in se vzbóčili nad menoj. Bil je tako ogromen glas, tako strašna melodija, da sem blaznel v prepričanju, da se giblje nebo nad menoj in niha od enega konca do drugega in sem jaz kembelj v njem. Zvenelo je vse, od Porezna po baški in od Krna po soški dolini, od sv. Cendre čez Brda in od Nanosa čez Vipavo in Kras, in od morja in Učke gore sem. Velika družina je slišala glas in da bi bila ob velikem prazniku enega, očiščenega srca, se je oglasila...«

Naravnost klasična slovenska božična pripoved je postala črtica Ivana Preglja »Tolminske matere sveta noč«, v kateri je ta nadarjeni slovenski pisatelj povezal človeško trpljenje s svetlim božičnim upanjem.

Sveta noč, blažena noč... Koliko pesnikov in pisateljev si spodbudila k svetli in čisti misli. Staniko Majcen, Prežihov Voranc, Alojz Rebula, Edvard Kocbek so jo po svoje podoživeli in doumeli. Otonu Župančiču, Vladimiru Truhlarju, Vinku Beličiču, Jožetu Pogačniku, Antonu Vodniku, Alojzu Gradniku, Vitalu Vodušku se je razrasla v pretresljivo in poglobljeno božično duhovno speve. Tudi Ivanu Cankarju je sredi zemeljskega trpljenja pomenila kos neprecenljive sreče, za katero moramo hrepeneti in za katero se moramo boriti. V črtici »Na peči« mu je srce zadrhtelo v veliko božično vizijo: »Pred štalico kleče pastirji in prepevajo; visoko nad njimi sveti mirno zvezda repatica. Noč je svetla kakor dan; vse temé so ugasnile. Nič več skrbi, nič več žalosti. Nič več ne joka mati, kadar kleči zvečer pred posteljo...«

Lev Detela

Kakovost ali množičnost?

nadaljevanje s 4. strani)

kampanilizma in zavisti. Treba je prevzgojiti naše športne delavce in jih prepričati, da bodo čutili enotno reprezentanco za svojo. »Jadranc«, ali kakorkoli že naj se imenuje ta naša elitna ekipa, naj ne bo nov način, kako bomo zbirali nova denarna sredstva, katerih posamezna društva ne zmorejo, to naj bo nekaj našega v pravem pomenu besede. Ne le vsa športna društva, temveč vsa manjšina mora dati svoj prispevek, da bomo lahko tudi na športnem področju javno pokazali, česa smo zmožni.

Kaj naj bi naša Zveza naredila v tej smeri? Mislimo, da bi se prav prihodnji občni zbor, ki je delavnega značaja, moral soočiti s tem

OTROŠKI ZBOR IZ SV. KRIŽA (Foto Magajna)

problemom. Nesprejemljivo je namreč to, kar se dogaja sedaj, ko vsak hodi po svoji poti in je velik del delovanja posameznih društev neusklajen. Ne smemo zaiti na pot medsebojnega ribanja, premalo nas je, da bi tako trošili svoje moči. Zaman je, da ekipa s sicer prestižnim imenom žre ogromne (vsaj za naše pojme!) vsote, ko pa za sabo nima naraščaja in ko

Mila toplina v mojem srcu

*Mila toplina mi srce ogreva,
ko polnočna pesem iz poljan
priplava v dušo mi,
da jokalo bi od sreče.*

*V jasli položiti morala je mati
svoje Dete, brez plenice in brez odeje,
sredi nočnega mraza v hlevu
a Dete ni jokalo, ljubilo je svet.*

*Naj le zvonijo zvonovi v svetlo noč,
naj pojejo Ti čast,
da spoznajo te vsi ljudje,
da vzljubijo Te in k Tebi prihite.*

Carmen

jo sestavljajo morda že ne več tako mladi igralci. Mar ne bi bilo bolje, da bi sedli za skupno mizo in skušali najti pravilne rešitve, ki bi zadovoljevale vse in ki bi bile v korist našemu celotnemu športu? To bi morala biti prvenstvena naloga ZSSDI.

Najbolj kočljiv je vsekakor problem nogometa, o katerem je Novi list tudi pred kratkim pisal. Prepričani smo, da nam na tem področju že bije 12. ura, zato je skrajni čas, da se lotimo tega vprašanja in skušamo prepričati vse navijače in predvsem športne delavce, da ne bomo ničesar izgubili, če ne bomo imeli prav v vsaki vasi svoje ekipe in da bodo ekipe, čeprav jih bo manj, sestavljene iz samih domačinov, prav tako »naše« ali še bolj, tudi če ne bodo nosile imena naše vasi. Ne smemo dovoljevati, da bo prav ta, ki je ena najbolj priljubljenih športnih dejavnosti, postala eden izmed tolikih sredstev potujčevanja. Ne smemo si delati utvar, da bodo lahko nekoč vse te naše nogometne ekipe, ki nastopajo danes, sestavljene iz samih domačinov. Izkušnje nas učijo, da je to nemogoče, naša številčna moč, oziroma vpadanje rojstev, pa sta dokaz, da se stanje ne bo spremenilo. Zavijajmo si torej rokave, sedimo za skupno mizo in skušajmo rešiti ta problem, dokler ne bo prepozno.

drugi športnik

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

ETBIN KRISTAN

KATO VRANKOVIČ

igra v treh dejanjih

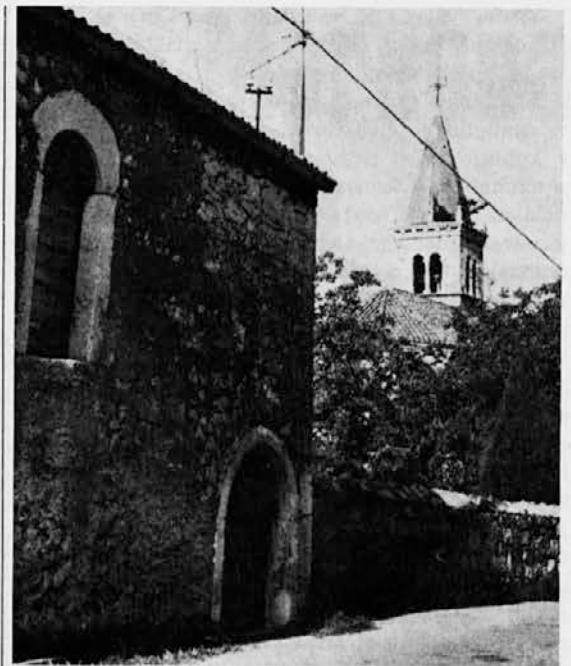
V soboto, 22. t. m., ob 19.30

GIUSEPPE BERTO

NEZNANI BENEČAN

igra v dveh delih

V nedeljo, 23. t. m., ob 16. uri. Izven abonmaja.
Popust za abonente SSG.

MOTIV IZ ŠEMPOLAJA (Foto M. Magajna)

25 - letnica SKGZ

■ nadaljevanje z 2. strani

nitimi diskriminacije med Slovenci v Italiji, pri čemer je opozoril na stanje v Beneški Sloveniji, Reziji in Kanalski dolini.

Svoj govor je Boris Race zaključil z zahtevno, naj rimska vlada čimprej odobri osnutek o globalni zakonski zaščiti slovenske

SMREKK prireja 26.12.1979 Štefanovanje, ki bo v LUCKY CLUB v Ronkah z začetkom ob 20.30. Igral bo ansambel Supergroup.

narodnostne skupnosti v duhu osimskih dogovorov in v skladu s svečanimi izjavami, ki so prišle do izraza ob nedavnem obisku predsednika republike Pertinija v sodni in prijateljski Jugoslaviji.

Ob 25-letnici SKGZ so podelili priznanja in odličja zaslužnim slovenskim kulturnim in političnim delavcem in ustanovam. Naj od teh le omenimo dr. Angela Kukanjo, dr. Lamberta Mermoljo in dr. Jožeta Deklevo, ki so žal že pokojni, a ki imajo velike zasluge ne samo za ustanovitev Slovenske kulturno gospodarske zveze, temveč za obstoj in razvoj Slovencev v zamejstvu na splošno.

Proslava, ki je bila tudi mogočna manifestacija življenjskosti slovenske narodne manjšine v Italiji, se je zaključila s kulturnim sporedom, pri katerem so sodelovali gledališki umetniki in nekateri pevski zbori s Tržaškega in Goriškega ter pevski zbor iz Ukev v Kanalski dolini.

Matija Tomc - osemdesetletnik

Na zadnji božič v prejšnjem stoletju se je rodil Matija Tomc, po ocenah mnogih za Adamičem najboljši slovenski zborovski skladatelj. Izredno plovit je Tomčev skladateljski opus tako na področju cerkvene kakor tudi svetne glasbe. Že s svojo prvo mašo Stopil bom k oltarju (nastalo leta 1932) je požel priznanje tedaj že proslavljenega slovenskega komponista Sattnerja, ki je sicer gledal na druge skladatelje zelo kritično. Ta maša je še danes zelo iskana, nedavno je bila ponatisnjena v Knjižnici Cerkvenega glasbenika (v njej je izšlo tudi več drugih Tomčevih del). Njegovi latinski maši Missa Immaculati Cordis Mariae (1943) in Missa Jubilaei (1961, za petstoletnico ljubljanske škofije) sta vrhunec v novejši slovenski cerkveni glasbi. Veliko priljubljenost si je pridobila Missa Surrexit Dominus (1947) po slovenskih velikonočnih napevih. Toplo domačnost vzbuja kantata Slovenski božič, katero je na plošči posnel Consortium musicum. Vokalni oratorij Odrašeniku sveta je pred vojno izvajalo 2000 pevcev Pevske zveze na ljubljanskem stadionu ob Jegličevi biserni maši. Še številnejše so seveda Tomčeve pesmi, katerih je nekaj izšlo že v Vodopivčevih zbirkah Božji spevi in Gospodov dan. Obsežno je tudi Tomčevo delo na področju instrumentalne glasbe. Pomembno nalogo pa je skladatelj opravil tudi po koncilski liturgični prenovi, ko je bilo treba v glasbeno govorico preliti mašna besedila v materinščini. Maša na čast sv. Jožefu je takoj zaživela na slovenskih korih, sledila ji je Maša na čast sv. Cirilu in Metodu. Redno se pri bogoslužju uporabljajo Tomčevi berilni spevi na psalmske tekste.

Tomčeva svetna glasba je v veliki meri povezana z narodno pesmijo, pomembno vlogo pa je v njegovem ustvarjanju odigralo tudi njegovo belokranjsko poreklo. Po lastni trditvi je v široko razpredenih priredbah narodne pesmi ustvaril visoko kvalitetne skladbe, ki so ohranile vrednost do danes in jo bodo ohranile tudi v prihodnje. Ob ljudski pesmi sta se našla s Francetom Maroltom, ki je ravno tisti čas (bilo je to leta 1931, ko je Tomc nastopil službo v šentvidu), vneto raziskoval vse stilne lastnosti slovenske narodne pesmi in jo v svojih takoiimenovanih stilnih koncertih posredoval slovenskemu občinstvu. V intervjuju za Cerkevni glasbenik Tomc pravi: »Zadnje desetletje

pred vojno sem šel skozi trdo Maroltovo šolo. Marolt je bil pri presoji dela svojih redkih sodelavcev izredno strog. Če mu kakšna skladba ni bila všeč, ni popustil, dokler ni bila do podrobnosti izdelana. Čim bolj pa je bila nato skladba zahtevna, tem bolj zagrizeno se jo je lotil pri studiju s svojim zborom«, na drugem mestu pa: »Toda zvok Maroltovega APZ je bil nekaj edinstvenega, zame tudi neke vrste odkritje.«

Pred leti je s pokojnim Luko Kramolcem pripravil tri knjige Mohorjeve pesmarice, ki so izšle v rednih mohorskih zbirkah. Tomca so seveda zanimala tudi teoretična glasbena vprašanja, bil je nekaj let urednik »Pevca«, pisal je tudi glasbene ocene v razne časnike in revije. Nastopal je tudi kot orgelski koncertant na radiu in na koncertih. Morda še to, kaj skladatelj misli o novih poteh oziroma smereh v glasbenem ustvarjanju. Pozdravlja sicer nove glasbene prijeme, toda ob tem dodaja: »Kvalitetne skladbe ohranijo trajno vrednost, pa naj bodo pisane v takem ali drugačnem slogu. Kvalitetno slabih skladb pa noben slog ne rešuje.«

Matija Tomc, ki je po mnenju Stanka Trobine v svojem ustvarjanju na svetovni višini, sedaj živi v ustvarjalnem pokoju v Domžalah, kjer je bil četrto stoletja vse do svoje zlate maše leta 1973 župnik. Številnim čestitkam ob njegovem osemdesetletnem življenjskem jubileju se pridružuje tudi naš list.

B.

AKTUALNA SLOVENSKA REVIJA

Izšla je nova, trinajsta in hkrati druga številka letošnjega letnika revije »2000«, ki se mora boriti s hudimi denarnimi težavami. Zato je moralo iziti v letu 1979 manj števil, kot je bilo predvideno. Vsebinske nove številke je izredno zanimiva in aktualna, od prve do zadnje strani. Opozorjamo zlasti na esej Toneta Stresa »Ideologija, materializem in brezrazredna družba« in na »Zapiske o križarskem gibanju«, ki jih je napisal Miro Jeršič in nam plastično predstavijo to presenetljivo novo in kritično gibanje med slovensko mladino v času med obema svetovnima vojnama. Pomenilo je pravi prelom z dotedanjo šablonskostjo, zaplankanostjo in iskanjem zgolj osebnih koristi v dotedanji slovenski družbi, zlasti še v politiki.

V številki sodeluje tudi Pavle Merkuž z lepim, tudi literarno izdelanim in zanimivim esejem iz Rezije »Pajčevina in kruh«.

NOVA ŠTEVILKA »MLADJA«

Izšla je 36. številka koroške revije »Mladje«. V njej sodeluje Florjan Lipuš z novelo »Pevci in pogrebci« v slogu skrajnega naturalizma oziroma socrealizma, Janko Messner s »Slikami iz mojega življenja« v nemščini in slovenščini, Gustav Januš, Jožica Čertov, Olga Vouk in Janko Messner s pesmimi, Jožica Čerzov tudi s člankom »Preveč je gospodov med nami in premalo tovarišev« in še nekateri drugi.

Božična številka »Mladike«

Pravkar je izšla zadnja letošnja in hkrati božična številka »Mladike«. Uvodnik, ki sta ga podpisala uredništvo in uprava, opozarja, da je stopila Mladika s to številko v svoje 23. leto. »Mladika je bila v preteklih dobrih dveh desetletjih vest in ogledalo Slovencev v Italiji, spričevalo njihovega kulturnega ustvarjanja in vez med rojaki doma in po svetu. Tudi danes mora Mladika — je rečeno v uvodniku — tako kot ob svojem nastopu še vedno izpolnjevati vrzeli: njeno poslanstvo ostaja nenadomestljivo in njen glas med slovenskimi kristjani in demokrati v Italiji nepogrešljiv. V prihod-

njem bo Mladika ostala zvesta svoji zamisli. Bralcem bo nudila prijetno in izvirno čtivo, informirala jih bo o življenju Slovencev in kot doslej kritično presojala dogodke in ljudi v naši sredi. Po svojih močeh bo skušala prispevati k rasti slovenstva in samozavesti, samostojnosti ter ponosa Slovencev.«

Članek hkrati naznanja nekaj novosti, ki jih bo prinesla Mladika z novim letnikom, tako npr. slovar slovenskih priimkov na Goriškem, v Benečiji in Furlaniji. Prinašala ga bo v obliki posebne priloge, ki naj bi jo dali ljudje posebej vezat in ga skrbno hraniti. Tak slovar je posebno važen glede na neprestano izginjanje izvirnih slovenskih priimkov zaradi množičnega priseljevanja tujcev v slovenske kraje, tako med Slovence v Italiji kot tudi — kot vemo — med Slovence v Jugoslaviji, kar pelje do številnih mešanih zakonov in izginjanja slovenskih priimkov, kajti pri mešanih zakonih se poročajo največ ženske s tujci, pa naj prihajajo ti iz Italije ali z juga Jugoslavije.

V zvezi s temi problemi naj takoj opozorimo na izredno zanimiv in aktualen članek, ki ga prinaša ta številka, »Mladike«. To je članek z naslovom »Preveriti pojme o Slovencih«, ki ga je napisal že zelo znani goriški publicist in profesor Jožko Šavli. Na področju etnografije, sociologije in zgodovine, pa tudi jezikoslovja oziroma preučevanja goriškega in posebno tolminskega narečja je odkril in objavil že naravnost presenetljivo izvirne študije.

Izmed ostale vsebine naj opozorimo za danes predvsem na izvirno kratko novelo Borisa Pangerca »Kolišče«, na pesmi Milene Merlak in Vladimira Kosa, na nadaljevanje Piščančevega dnevnika in na zapis Aleksandra Mužina o stari novoletni pesmi, ki jo je našel v zapisku gospe Zore Križmančič.

(nadaljevanje na 10. strani)

Revija »Primorska srečanja«

Nova številka revije Primorska srečanja se začne s člankom Jožeta Smoleta »Po havanskem vrhu«, v katerem komentira zadnjo, t. j. šesto konferenco neuvršenih držav v Havani. Članek je napisan zelo optimistično, pri čemer zlasti poudarja vlogo Edvarda Kardelja in Josipa Broza-Tita pri organiziranju neuvršenih držav.

Mnogo manj visokoletič in pesniški je članek Ljubana Omladiča »Sejemska prihodnost Primorske«; prej bi lahko rekli, da zapada v drugo skrajnost, v pretirano skromnost, ko nakazuje Primorski tudi za prihodnost bolj drugotno gospodarsko vlogo v tem delu sveta in v okviru Slovenije ter Jugoslavije. Kaže, da nobena gospodarska razstavna prireditev, ki jih ima v mislih za Primorsko, po njegovem mišljenju ne zasluži oznake velemejme. Beseda sejem pa spominja bolj na nekdanje malotrske živinske sejme in na sejem za sveto Barbaro, svetega Jerneja in za praznik raznik drugih farnih patronov.

Zanimivo temo obdeluje zgodovinar France Klopčič v razpravi »Razredi slovenske družbe in ustanovitvev jugoslovanske države 1918.« Razpravo je

skromno označil za teze, misleč očitno na diskusijo, ki naj bi jo sprožile oziroma pobudile njegove misli. Nedvomno bi zaslužile tako diskusijo, prvič zato, ker je izkopal iz arhivov nekatere najbrž nalašč pozabljene in pokopane dogodke iz tistega časa, drugič pa zato, ker le malo preveč poudarja razredno razdeljenost takratne slovenske družbe, v kateri pa razredne razlike v resnici niso mogle biti posebno globoke, glede na to, da je imel skoro vsak meščanski in politični prvak, advokat, bankir, trgovec ali duhovnik, kot sta bila npr. Janez Evangelist Krek, Korošec ali vplivni prošt Kalan, enako pa tudi prvaki liberalne in socialistične stranke, kmečke starše, s čimer seveda ni rečeno, da so morali biti ti ravno siromaki.

Ivo Jelerčič razpravlja o slovenskem zborovskem petju in njegovi vlogi ter pomenu pod fašistično Italijo, Jožko Humar osvetljuje Trubarjevo propagandno potovanje po Goriškem leta 1563 — razprava je nenavadno zanimiva, čeprav bolj kratka — in to vsebino dopolnjuje še nekaj drugih člankov, kronike in teoretičnih ter ideoloških spisov, npr. o marksističnem pojmovanju naroda.

Log-revija za mednarodno literaturo

V našem listu smo že večkrat omenili revijo »Log« za mednarodno literaturo.

Glede na to, da izhaja revija »Log« bolj redko, naj še enkrat omenimo, da je kraj njenega izhajanja Dunaj in da jo izdajajo Lev Detela, Peter Kersche in Wolfgang Mayer König, odgovorni urednik pa je Peter Kersche. Revija izhaja četrletno.

Najnovejša, tretja letošnja številka prinaša na uvodnem mestu neko Kocbekovo pesem v nemškem prevodu in brez naslova, ki je verjetno po pomoti izpadel, glede na to, da so vse druge pesmi v reviji opremljene z naslovi. Prevod je lep, toda ker v reviji niso objavljene tudi izvirniki, ni mogoče prepoznati njegove točnosti. Vsekakor je 1. po najti na prvem mestu v taki mednarodni pesniški reviji pesem slovenskega pesnika in povrh še sodobnega

notica označuje Kocbeka za pomembnega nekonformističnega slovenskega pesnika. Navaja tudi, da je dopolnil 27. septembra letos 75 let.

V tej številki revije sodelujejo tudi Lev Detela, Peter Kersche in Milena Merlak. Detela je zastopan z esejem pod naslovom »Snop velikih nepravilnosti. Nesfrizirane misli nekega priseljenega opazovavca nemškega literarnega dogajanja«. V njem polemizira s tisto nemško literaturo oziroma kritiko, ki nima razumevanja za takolimenovane avantgardne struje v sodobni literaturi. Očita jim, da se s svojim čutom za fantastičnost odvrta od stvarnosti. Detela je ravno nasprotnega mnenja. Nekaterim znanim nemškim literarnim revijam očita ideološko pripadnost ali pristranost ali celo strankarstvo. Sodobno nemško literaturo pa primerja velikanski zadimljeni železniški postaji. Detela je prispeval tudi recenzijo dvojezične, angleško-nemške pesniške zbirke Avstrijca Petra Paula Wiplingerja »Meje«, ki je izšla v New Yorku.

Peter Kersche, ki piše sicer redno v nemščini, a je slovenskega izvora, doma, kot že omenjeno, s Koroškega, objavlja kratko pesniško-filozofsko razmišljanje pod naslovom »Ich« (Jaz), v slogu avantgardne literature. Sestavlja tudi bibliografijo nemških literarnih revij, ki jih predstavlja »Log«. Milena Merlak pa je prispevala duhovito pesem v prozi »Der Rauchsalon« (Kadilni salon), v kateri označuje za edine kadilce, ki prinašajo ljudem srečo, dimnikarje, ki so črni od tujega dima.

Seveda objavlja revija tudi pesmi mnogih drugih pesnikov iz mnogih držav, ne samo na obeh straneh ideološko-politične meje, ki deli Evropo na dva velika tabora, ampak tudi iz ostalega sveta. Pesmi so vedno samo v nemškem prevodu, saj je revija namenjena predvsem bralcem v Avstriji in Nemčiji oziroma švici. Kdor se zanima za sodobno pesništvo v svetu, mu nudi ta dunajska revija dober pregled nad njo. V njej najdemo celo pesmi avtorjev, ki pošiljajo svoje pesmi v svet samo v prepisih, kot npr. mladi češki pesnik Petr Mikes iz Olomuca.

—o—

Sanjaj, sanjaj prav lepo

Zimski mraz jima reže v obraz,
ko gresta tiho v našo vas,
da bi našla streho za oba,
ker dolgo ne bosta več sama.

Mrki vseh obrazi so postali
in k pastirjem so oba poslali,
kjer prostora imajo vsi dovolj,
kjer dobrote bo za vse dovolj.

V hlevček trudna Mati je prišla:
»Ali res le to bo za Boga?«
A ženin tiho ji odgovori:
»Saj božja ljubezen še gori!«

Pastirji črede vsi pustili so
in s srečo v srcu že gredo,
tja, kjer tiho slišijo le pesem;
nežno, mirno, kot ljubezen.

Spavaj, Otrok, prav lepó,
o ljubezni sanjaj prav mirnó,
ki je našel nisi pri ljudeh,
a sejal jo boš v srca vseh.

Carmen

Slava Bogu na višavah

Vsa narava
bi hvalnico rada zapela,
ker je Njegova ljubezen
ves svet obdarila.

Gloria,
slava,
Bogu na čast
poje vsa zemlja,
vse zvezde,
le človek ostal je zaprt.

Včeraj dekle,
danes že Mati
malemu gleda v obraz,
tiho in resno,
kakor da vse že sluti.

O, Mati,
le močna ljubezen
bo rešila mene in tebe
in ves svet.

Carmen

Božična številka »Mladike«

(nadaljevanje z 9. strani)

Pavle Merku nadaljuje svoje zelo zanimivo in v raznih, razumljivih pogledih zelo aktualno rubriko »Žive besede v naših narečjih«, o kateri upamo, da se bo še dolgo nadaljevala in da mu ne bi še tako kmalu zmanjkalo snovi. Želeli bi le, da bi se morda malo dalje pomudil pri posameznih besedah in še malo bolj natančno razložil njihovo izvirno slovensko obliko. Ivo Jevnikar nadaljuje svojo seveda tudi zares aktualno rubriko »Drobci iz manjšinskega sveta« (a v resnici ne gre za kake drobce, ampak za važno informiranje o življenju narodnih manjšin), Martin Jevnikar pa nadaljuje svoje recenzije in zapiske o »Zamejski in zdovski literaturi«. Tokrat precej obširno ocenjuje zbirko novel Jožeta Krivca »Pij, fant, grenko pijačo!«, ki jo je izdala Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu. To vsebino dopolnjuje še polno drugih krajših prispevkov.

OBVESTILO NAROČNIKOM

Zaradi čedalje večjih tiskarskih stroškov smo sklenili nekoliko povišati naročnino za leto 1980. Letna naročnina bo od 1. januarja leta 1980 dalje znašala 10.000 lir. Za inozemstvo bo letna naročnina znašala 12.000 lir. Prepričani smo, da bodo naši naročniki upoštevali naše težave in nam kljub podražitvi ostali zvesti kot doslej.

UPRAVA NOVEGA LISTA

in tako kvalitetnega. Z vso upravičenostjo namreč lahko označimo Kocbeka za najboljšega sodobnega slovenskega pesnika, ki častno zastopa slovensko poezijo v sodobni evropski poeziji. Po čustveni globini in elegantnosti jezika se lahko še nekateri drugi merijo z njim, npr. Jože Udovič, vendar pa v njih ni takega čuta za duha časa in take miselne poglobljenosti kot v Kocbeku, take odprtosti svetu in hkrati take zasidranosti v slovenskem svetu kot v Kocbeku, pa tudi po obsegu pesniškega opusa ga ne dosegajo. Udovič npr. je objavil doslej le eno samo pesniško zbirko in se je zaprl že pred časom iz vzrokov, ki jih ve le on sam, v molk.

Kocbekovo pesem je, kot rečeno, zelo lepo prevedel Peter Kersche, ki je doma iz Celovca. Kratka

Sodobno kmetijstvo

Ikričavost govejih mišic in mesa prašičev povzročata razvojni obliki dveh človeških trakulj. Ikričavost govedi povzročajo ikrice trakuje tenija saginata, ikričavost prašičev pa trakuja tenija solium. Obe trakuji živita v človekovem tankem črevesu in merita lahko več metrov, sestavljeni pa sta iz glavice in dolgega telesa razčlenjenega na več tisoč velikih odričkov. Tenija saginata nima na temenu glavice izrastka, ima pa ga tenija solium. Izrastek je oborožen z dvema venčkoma ostrih trnov. V zrelih odričkih živi do 100.000 jajčec. Obolele osebe najdejo poldrug centimeter široke odrivke na spodnjem perilu. V zunanem okolju se jajčeca iz iztrebkov osamijo in tako lahko med hrano pridejo v prebavila govedi in prašičev. Število ikrice je pri govedu navadno manjše kot pri prašiču. Pri prašiču so lahko mišice posute z ikrice, ki nase-ljujejo žvekalne mišice, jezik in srce, medrebrne mišice, trebušno prepono in drugo mišičje. Ikrice v govejem mesu so manjše od tistih v svinjini. To so majhni mehurčki veliki kot grah ali fižol, oviti v mreno skozi katero vidimo svetlo belo zrnce, kar je glavica bodoče trakuje. Ko človek poje ikrice v slabo pečnem ali premalo kuhanem mesu, se invadira s trakuji. Ikričavost govedi na Slovenskem narašča, ikričavost prašičev pa je redka.

Ikričavost se širi ob prometnih poteh, avtocestah, železnicah okrog večjih gradbišč na

Ikričavost govedi in prašičev

paši in z nakošeno travo v prebavila govedi, pri prometni tokovi ljudi med katerimi so nekateri trakuji. Ker so jajčeca v zunanjem okolju zelo odporna, na pašniku prežive več mesecev ali celo leto, lahko jajčeca pridejo na govedu, je treba najprej pregledati rejčevo dru-katerih se kasneje razvijejo ikrice.

Na širjenje goveje ikričavosti vplivajo tudi spremenjene prehranske navade prebivalstva, vedno več ljudi želi jesti slabo pečeno mlado govedino, bifteke in pri takšni pripravi se ikri-ce ne uničijo.

Če v klavnici ugotovijo ikrice pri zaklanem govedu je treba najprej pregledati rejčevo dru-žino na trakujevost in šele potem poiskati vir napada in ukrepati, da se druge živali ne bi invadirale. Ikričavih živali ne zdravimo, ker zdravila ni. Ikrice pri govedu dozori po 18 tednih, uničujemo jih pa le z zmrzovanjem mesa in to 72 ur.

Z. T.

—O—

Iz Goriške

PODPORNO DRUŠTVO V GORICI

Le redkokdaj pišemo o delovanju te po-membne slovenske ustanove, ki v Gorici ob-staja že ves povojni čas, njeno delovanje je nadvse važno in koristno v okviru vseh slo-venskih ustanov in organizacij. Podpornemu društvu predseduje dr. Tanja Mermolja, ki je vodila tudi zadnjo sejo društva, na kateri so številni odborniki obravnavali vrsto tekočih vprašanj. Ker gre za podporno društvo, je razumljivo, da je njegova naloga predvsem po-magati potrebnim članom naše narodne skup-nosti in tudi slovenskim šolam in vzgojnim zavodom. Tako so na zadnjem sestanku dol-čili, da bodo razdelili podpore nekaterim usta-novam in šolam. Knjižne darove bodo dali slo-venskim učencem osnovne šole na Plešivem, poleg teh pa še otrokom slovenskih vrtcev v Gorici in Podgori, osnovnih šol v ul. Vittorio Veneto in Štandrežu ter gojencem Dijaškega doma iz Zavoda sv. Družine. Prav bi bilo, da bi naši ljudje podpirali s prispevki to koristno ustanovo.

Obvestilo SDGZ

Od 1. januarja 1980 dalje bodo morala imeti podjetja, za razliko od leta 1979, posebne tiskovi-ne za prevoze blaga »bolla di accompagnamento dei beni viaggianti«, ki jih bodo morala nabaviti pri pooblaščenih tiskarnah oz. trgovinah. Te »bo-le« bodo oštivilčene in jih bo treba vpisati v pose-ben register, ki ga je treba predhodno žigosati pri pristojnem uradu IVA.

Navedene novosti določa odlok predsednika re-publike št. 627 z dne 6.10.1978 in veljajo za obrt-nike, grosiste, trgovce na drobno, trgovske zastop-nike, gostilničarje in druge. Za kršitelje so predvi-dene stroge kazni.

Slovensko deželno gospodarsko združenje je na razpolago za vsa pojasnila, žigosanje registrov in za nakup posebnih tiskovin, v uradih v Trstu in Gorici.

Ob boleči izgubi naše drage žene in mame

Emilije Maraž por. Terpin

se iz srca zahvalujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti in izrazili osebna ali pismena sožalja; zahvalujemo se tudi vsem, ki so v njen spomin darovali cvetje ali darove v dobre namene.

Posebna zahvala vsem, ki so ji pomagali v bolezni, zlasti dr. Bernardu Špa-capanu ter prof. Cazzoli, nadalje duhovnikom g. Antonu Prinčiču, dekanu Marjanu Komjancu, msgr. Francu Močniku ter Kazimiru Humarju za opravljen obred, škof-ovemu vikarju msgr. Oskarju Simčiču za poslednje molitve ter domačemu cerkvenemu pevskemu zboru za žalostinke. Vsem in vsakemu iskrena hvala.

Števerjan - Gorica, december 1979

mož Franc ter sinovi Ciril, Ivan in Marijan z družinami

RADIO TRST A

■ Nedelja, 23. decembra, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro po naše; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon; 11.00 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 11.05 Mladinski oder: »Pestna«. Dramatizirana zgodba, Radijski oder; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Poročila; 12.15 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 »Mesečnik«; 15.00 Šport, glasba ter neposredni prenosi z naših prireditelj; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 24. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.45 Socialna problematika; 10.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Zakonski tandemi 12.00 »Mesečnik«; 12.50 Filmska glasba; 13.00 Poročila; 13.15 Zbo-rovka glasba; 14.00 Novice; 14.10 Otroško okence; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vstajenje«, Radijski oder; 15.00 Glasbeni ping pong; 15.30 Kratka poročila; 17.00 Kratka po-ročila; 17.05 Mi in glasba: Flavtist Miloš Pahor in pianistka Dina Slama; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 Kulturno pismo; 19.00 Poročila; 19.30 Glasbena vi-gilija po svetu; 20.00 Lanska Božičnica v goriški stolnici, ki jo je priredilo Združenje cerkvenih pev-skih zborov iz Gorice; 20.30 »Božični večer je no-coj«, dramsko-recitacijska oddaja, (Mirko Mahnič), Radijski oder; 22.00 »Slovenski božič«, kantata za soliste, zbor in orgle, ki jo je po ljudskih napevih priredil Matija Tomc; 23.00 V pričakovanju polnoč-nice, sveti večer v besedi in glasbi; 24.00 Polnoč-nica iz župne cerkve v Ukvah v Kanalski dolini.

■ TOREK, 25. decembra, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro po naše; 9.00 Sv. maša iz župne cerk-ve v Rojanu; 9.45 Božična matineja; 11.00 Kratka poročila; 1.05 »Male zvezdice veliki božični večer«, (Mihael Jeras), Radijski oder; 11.40 Otroški zbori; 12.00 Poročila; 12.15 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Odraslim prepovedano! 15.00 Rezervirano za...; 15.30 »Božični večer je no-coj«, dramsko-recitacijska oddaja, (Mirko Mahnič), Ra-dijski oder; 17.00 Božični koncert Zveze cerkvenih pevskih zborov 7. januarja letos v katedrali sv. Justa v Trstu; 17.45 »Skopuh ali Kir Janja«, kome-dija v 3 dejanjih, (Jovan Sterija Popovič - Borut Trekman in Vasja Predan), Izvedba: SSG v Trstu; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 26. decembra, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro po naše; 11.00 Kratka poročila; 11.05 Mladinski oder: »Srečen božič, mama«, (Lojzka Lombar), Radijski oder; 11.25 Božične pesmi de-želnih skladateljev; 12.00 Poročila; 12.15 »Pod Ma-tajurjan«; 12.45 Melodije od vsepovsod; 13.00 Bo-žični odmevi; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Odprimo knjigo pravljic; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vstajenje«; 15.00 Praznično po-poldne: Najnovejša izdaja plošč - Prenos božične-ga koncerta iz župne cerkve pri Sv. Križu - »Stare božične razglednice«, po Dickensu, Gorkem in Can-karju napisal Lev Detela; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 27. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.05 »Avgus-tov veter«, radijska drama; 10.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Jugoslovanski pevci; 12.00 Mikrofon v razredu; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Otroško o-kence; 14.30 Na goriškem valu; 15.00 Mladi pisci; 15.30 Kratka poročila; 16.00 Poslušajmo film.

■ PETEK, 28. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.10 Jutranji al-manah; 9.00 Dnevni pregled tiska; 10.00 Kratka po-ročila; 10.05 Orkester Glasbene matice in violinist Gorjan Košuta; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Doma-če popevke; 12.00 Četrtekova srečanja; 12.30 Pesmi brez besed; 13.00 Poročila; 13.15 Revija »Ceciljan-ka 79« v Katoliškem domu v Gorici; 13.40 Glasbe-na panorama; 14.00 Novice; 14.10 Otroško okence; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tol-stoj: »Vstajenje«; 15.00 Po končani univerzi; 15.30 Kratka poročila; 16.00 Mikrofon v razredu; 16.40 S pesmijo po svetu; 17.00 Kratka poročila.

■ SOBOTA, 29. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.10 Jutranji al-manah; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.05 »Anonimno pismo kardinalu«, radijska drama; 9.40 Plesni or-kester RTV Ljubljana; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Radijski koncert; 11.30 Kratka poročila; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čier so včas' b'le, glasnik Kanal-ske doline, 12.30 Pesem poje o...; 13.00 Poroči-la; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 O-troško okence; 14.30 Vse lepo, vaš Peter! 15.30 Kratka poročila; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Kulturna kronika.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župančič OOOOOOOOOO 78 OOOOO

»O, Edevart, tako ti bom hvaležna!« je vzkliknila in se vrgla nanj, blazna od veselja. Potegnila je tudi njega za seboj, govorila je dolgo v noč o njem in neprestano zatrjevala, kako dober je bil ves čas in kako mu bo hvaležna — da, moj Bog, bo! Spreobrnila ga je, mu legla na široke prsi in ga razpalila k novi ljubezni in novim obljubam. Do jutra ji je obljubil vse, kar ga je prosila.

Edevart se pelje s čolnom po Haabjörgu. Na skrivnem grize samega sebe, njegove obljube ponoči so bile neodgovorne. On, pa v Ameriko! Mar naj gre njegova trgovina doma v zalivu po zlu? In stari oče, da bi to čakal! On, ki ga je vsak mali prizidek poleg hiše tako prevzel, da je govoril: »To bi bila morala doživeti tvoja mati!«

Na nabrežju sreča Avgusta. Ta nima dobrih novic: iz Trondhjema je prišel odgovor in se glasi, da so vzorci kamenja z Avgustovega hriba bili že prej večkrat preiskani, tudi so že vrtali na hribu, kraj je že eno človeško dobo znan. »Prepozno sem prišel,« pravi Avgust.

»Ni mogoče!« vzklikne Edevart prestrašen.

Avgust je stal trenutek, kakor da ga je njegova trda usoda podrla na tla, nato se je z nadčloveško duševno silo vzpel in se spomnil Edevarta: »Zdaj ti ne morem pomagati,« je rekel.

Edevart je pomiloval tovariša: »Da si moral imeti tako smolo!«

»Da,« je odgovoril Avgust »moja ura in vse drugo. Sicer pa mi ni dosti mar. Srečno pot!«

»Kako to?«

»Nič, saj ni bil ves hrib nič drugega ko sama svinjarija.«

»Kaj praviš!«

»Seveda nisem bil ne slep ne trmast, nekaj je bilo v kamenju, ki sem ga našel, v tem me ne bodo naplahtali, ampak v izvidu govore samo o žveplu in kremenu in drugih smeteh, in kaj naj počnem s tem! In vrh tega je še tako malo in tako raztreseno, da se pridobivanje ne bi izplačalo. Ali si že kaj takega slišal? Podoba je bila,

Srečno in uspešno Novo leto želi vsem članom, sodelavcem in prijateljem Slovenski raziskovalni inštitut

kakor da je ves hrib tak, pa je samo tu pa tam kaj in še pomešano z drugimi petimi, šestimi nemarnimi vrstami.«

Edevart je stal razočaran in brez besed.

»Ne, prekleto, ni bilo zlato!« je sklenil Avgust. »Kaj kaniš zdaj?«

»Jaz? Samo h Knoffovim moram iti po malo Amerikanko. Nocoj je tam prenočila.«

»Mislil sem, kaj boš zdaj ukrenil, da boš zidal?«

»Ne morem zidati. Ne kaže mi drugega, kot da se izselim.«

»Če bi se le mogel tudi jaz!« si je želel Avgust. »Ne bi se dolgo obiral! Ampak ka-

kor so zdaj stvari, moram delati še nekaj časa tu na nabrežju in prislužiti nekoliko tolarjev.«

»Kaj si tako popolnoma suh?«

»Popolnoma suh. Ampak revolver imam.«

»Dva tolarja ti lahko posodim,« je rekel Edevart, »pravkar so mi poslali od doma.«

»Ne govori tako brezbožno, saj menda tudi nimaš na kupe denarja!«

»In potlej bomo že videli,« je nadaljeval Edevart: »Če zbrskam vse, kar imam tukaj in doma v zalivu, bi ti nemara mogel pomoči. Ali bi potem šel z mano?«

»Bi, še isti dan!« je odgovoril Avgust ...

Edevart odvesla s Haabjörgo proti domu. Ona ima zavitke z jestvinami in slaščicami, dobila je od Julije punčko, oblečeno v žido, ali sama si mora priti ponjo. Romeo ji je podaril prstan z rdečim biserom, kakršne prodaja v štacuni.

»Ali ti je bilo lepo?« vpraša Edevart.

»Lepo. In kmalu moram spet priti po drugo punčko.«

»Kaj pa boš počela s toliko punčkami?«

»Kaj — mama in hčerka bosta!«

»Kaj ste se pa ves čas delali, da ste igrali?«

Malo nejevoljno odgovarja na vprašanja, odmika se od njega kakor zmeraj, gleda ga kakor vsiljivca. Nenadoma se zasmije in pravi sama od sebe: »Smejati se moram tistima mačicama!«

Mala Haabjörg je vsa polna svojih doživetij in se zdaj pa zdaj zasmije, in ko pride domov, razkazuje svoje darove in jame kar sama pripovedovati materi o svojem posetu: Julija je igrala, klunk, klunk, klunk, to je bilo čudno. Bili so v kuhinji, tam je nekdo sedel in jedel, tisti s svetlimi zobmi, veš. Jaz sem jim pela in on je govoril po angleško, ampak tam sta bili dve mladi mačici in njuna velika mamica in je hodila ves čas tiho za njima in gledala, kako sta se igrali. Eno dobim jaz in smela jo bom vzeti s seboj, zakaj bile so tako špasne.«

»V izbi je bilo lepo?« je vprašala mati.

»O, lepo. Ampak v pekarni so bili beli od moke in imeli so moko v nosu in testo na rokah, hahaha, ti bi jih bila morala videti! Potlej smo šli h kokošim pa smo jim dali zobat in potlej smo bili še vsepovsod.«

»Kdo je hodil s teboj?«

»Vsi. Da, gospa ne, zakaj ona je bila tako debela, pa je ostala v izbi, ampak Julija in Romeo in šef, in šef mi je pokazal svojo zlato uro in mi jo je prislonil k ušesu, potlej je šel. Gospodična mi je pokazala tudi shrambo. Tam je bilo toliko toliko reči na policah in v predalih, in sem dobila kolača. Res je bilo prav lepo pri njih.«

»Pa so te povabili, da še pridi?«

»Povabili, seveda, saj so rekli, naj si pridem po punčko.«

»Pa je imela Julija spalno srajco zate?«

»Imela. Pa je bila tako kratka, bila je janka.«

»Tako, samo janka,« je rekla Loviza Magreta, »no, saj sem si mislila! Tako se oblačijo tukaj. Pa so vprašali po mamici?«

»So. Nak, mislim, da niso. Vprašali so po tatku. Teličke sem videla še enkrat, pa veš,

niso me hoteli ugrizniti, samo roko so mi hoteli lizati.«

»Pa niso vprašali po mamici?«

»Nak. Ampak jaz sem jim rekla, da imaš dva prstana, enega z biserom.«

Ne, po mamici niso vprašali.

Bilo je novo razočaranje za Lovizo Magreto, ko je prihodnjič spremljala dete h Knoffovim. Zanj samo se niso dosti menili, z malo Haabjörgo so imeli svoje veselje in zavoljo nje so uganjali tako reč, matere še v izbo niso povabili. Na srečo je bil v štacuni tudi Anders Vaade s sivim plaščem za prah, in on in prvi pomočnik Lorensen sta jo neprenehoma zabavala. Določili so čas svojega odhoda iz dežele in se pogovarjali o posameznih stvareh. Edevart je stal in poslušal, a ker so obravnavali po angleško, ni ničesar razumel.

Prišla je dekla, češ, da so 'notri' vprašali, ali sme Haabjörg spet ostati čez noč. Nič povabila materi. Pogledala je Edevarta in rekla: »Ne razumem, kaj imajo z otrokom.« Lorensen je pretkano gledal in pri-

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO želi svojim cenjenim abonentom in zvestim obiskovalcem, prizadevnim sodelavcem, dragim prijateljem in vsem, ki jim kakorkoli dolguje zahvalo za svoje plodno delo in umetniško rast

Slovensko Stalno Gledališče

pomnil tiho: »To je samo zato, ker je Romea prišlo, pa se mu hočejo prikupiti.« — »Zakaj pa ne bi ostala?« je zašepetal Edevart. — »Tega ravno ne vem,« je rekla mati, »sicer sem pa vzela to pot njeno nočno srajco s seboj.« — Izročila je dekli nekaj v papir zavitega.

Ali komaj je bila dekla iz štacune, se je Loviza Magreta zdrznila in kriknila: »Skoči za njo,« je zašepetala in prijela Edevarta za komolec. »Naj ti da zavitek nazaj, ni bil pravi!«

Edevart, malo počasne pameti: »Ni bil pravi?«

»Ne. Bila je moja nočna srajca. Poglej, ta je njena! Hiti, pa zamenjaj zavitek!«

Njena srajca? se je začudil Edevart, ko je tekel za deklo. Poznal je dobro vso hišo in tekel je na vso sapo, a deklo je dohitel šele v kuhinji.

Zavitka sta se zamenjala na mah, toda gospodična Ellingsenova, ki je bila omožena s pomočnikom Magnusom, je baš stala v kuhinji pri nekem opravku. Takoj ga je spoznala, in spremenila barvo, vendar ga je gledala odkrito, gledala ga je dolgo, vztrajno, in ko je pozdravil in se ji približal, se je nasmehnila. Gospodična Ellingsenova je ostala, kakršna je bila, dasi je bila poročena in je nosila na sredincu velik zlat prstan, bila je prav taka kakor prej, imela je zavihane rokave, in lakti so ji bili mladi in okrogli, čas se je ni dotaknil.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, števil. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151